

JÄRVA VALLA JÄÄTMEKAVA 2024-2029

SISUKORD

SISSEJUHATUS	4
1. JÄÄTMEHOOLDUSE ÕIGUSLIKUD ALUSED.....	5
1.1. Strateegilised dokumendid.....	5
1.2. Riigi tasand	6
1.3. Omavalitsuse tasand.....	6
1.4. Ettevõtte tasand.....	6
1.5. Kodumajapidamine	7
2. JÄRVA VALLA ÜLDISELOOMUSTUS	8
2.1. Järva valla üldiseloostus	8
2.2. Ärikondlik sektor	9
3. ÜLEVAADE JÄÄTMEHOOLDUSE KORRALDAMISE HETKEOLUKORRAST....	11
3.1. Hinnang eelmises jäätmekavas seatud eesmärkide täitmisele	11
3.2. Järva valla jäätmetekke perioodil 2017-2021	13
3.3. Olmejäätmete kogumine ja käitlemine	20
3.4. Pakendijäätmete teke ja kogumine.....	24
3.5. Ehitus- ja lammutusjäätmete teke ja kogumine	25
3.6. Biolagunevate ja olmereovee puhastusest tekkivate jäätmete teke, kogumine ja käitlemine.....	27
3.7. Ohtlike jäätmete teke ja kogumine	29
3.8. Probleemtoodete jäätmete kogumine ja käitlemine	30
3.9. Tööstusjäätmete, põllumajandusjäätmete ja kaevandusjäätmete teke, kogumine ja käitlemine.....	32
3.10. Jäätmekäitluskohad ja jääkreostusobjektid Järva vallas	34
3.11. Jäätmehoolduse korraldamine ja rahastamine	35
4. JÄÄTMETEKKE PROGNOOS	37
4.1. Hinnang jäätmevoogude arengule tulevikus.....	37
4.2. Jäätmehoolduse üldeesmärgid	37
4.3. Järva valla jäätmehoolduse eesmärgid jäätmekava rakendamise perioodil.....	39
5. JÄÄTMETEKKE VÄLTIMISE JA VÄHENDAMISE MEETMED NING KESKKONNATEADLIKUSE TÕSTMISE TEGEVUSKAVA	40
5.1. KOJV arendustegevused ja ülesanded eesmärkide saavutamisel	40
5.2. Jäätmetekke vältimise tegevuste edendamine Järva vallas	41
5.3. Jäätmete ladestamise vältimine ja vähendamine.....	42
5.4. Jäätmete liigiti kogumise arendamine.....	43
5.5. Korraldatud jäätmeveo rakendamine	44
5.6. Avalikel üritustel jäätmetekke vältimine	45
5.7. Järva valla jäätmejaamad	45
5.8. Avaliku ruumi heakorra tagamine	45

5.9. Suplusjärvede- ja muude veekogude prügi vältimine	46
5.10. Järelevalve korraldus ja arendamine	46
5.11. Teavitamine.....	47
5.12. Jäätmehoolduse rahastamine.....	47
5.13. Jäätmekava rakendamise mõju keskkonnale	48

SISSEJUHATUS

Järva valla jäätmekava 2024-2029 on omavalitsuse jäätmehooldust korraldav ja suunav dokument, mille eesmärk on määrata jäätmehoolduse arengusuunad, tegevused ja meetmed aastani 2029. Jäätmekava hõlmab jäätmemajanduse olukorra kirjeldust ja ülevaadet jäätmemajandusega seotud probleemidest, fikseerib arengueesmärgid ning toob välja eesmärkide elluviimise tegevuskava.

Jäätmekava koostamisel ja eesmärkide seadmisel on lähtutud Riigi jäätmekavas 2014-2020 ning jäätmemajandust reguleerivates õigusaktides seatud eesmärkidest ja sihtarvudest. Riigi jäätmekava 2014–2020¹ kehtivust pikendati kuni uue riigi jäätmekava kehtestamiseni. Samuti on jäätmekava koostamisel lähtutud Järva valla arengukavast², avalikult kättesaadavatest andmetest ja valdkonnas teostatud jäätmealastest uurimistöödest ning analüüsides.

Jäätmehoolduse arendamise eesmärkide seadmisel ja tegevuste kavandamisel võeti aluseks järgmised tegevussuunad:

- korraldatud jäätmeveo arendamine, sealhulgas eraldikogutud jäätmete hõlmamine korraldatud jäätmeveoga
- liigiti kogutud jäätmete ringlusse suunamise arendamine
- Järva valla avalikke teenuseid pakkuvas hoonetes jäätmete liigiti kogumise lahenduste arendamine
- korraldatud jäätmeveoga hõlmamata jäätmete kogumisringide korraldamine, eterniidi ohutuks kõrvaldamiseks meetmete väljatöötamine
- keskkonnajaaamade arendamine vallas
- jäätmealane teavitustegevus valla infokanalites ning valla haridusasutustes
- jäätmete kasutamise arendamine energia tootmisel (biogaas biojäätmest, puidujäätmest kasutamine jms)

Jäätmekava on koostatud vastavalt jäätmeseaduse nõuetele, mis määravad jäätmekava sisu ning jäätmekava kooskõlastamise ja avalikustamise. Jäätmekava ei hõlma jäätmeid, mis ei kuulu jäätmeseaduse kohaselt jäätmeseaduse reguleerimisalasse või on reguleeritud teiste seaduste ja määrustega.

Käesolev jäätmekava kirjeldab jäätmehoolduse valdkonna osas strateegilised eesmärgid, ressursid ja tegevused, mida muudetakse vastavalt vajadustele. Muudatuste vajaduste sisend võib tulla muudatustest õigusaktides, turusituatsioonides jäätmete käitlemisel, samuti omavalitsuse enda vajaduste ja võimaluste muutusest.

---

¹ Riigi jäätmekava 2014–2020, pikendatud kuni 2022.a. lõpuni (<https://envir.ee/ringmajandus/jaatmed/riigi-jaatmekava>)

² Järva valla arengukava 2022-2030 (<https://www.riigiteataja.ee/akt/408102022011>)

1. JÄÄTMEHOOLDUSE ÕIGUSLIKUD ALUSED

Jäätmehoolduse korraldamise õigusraamistik põhineb Euroopa Liidu direktiividel, riiklikel ja kohaliku tasandi õigusaktidel ning valdkonda puudutavatel strateegiatel. Jäätmehoolduse korraldamise õigusruumist tulenevad järgmised peamised põhimõtted:

- riigi tasemel seatakse üldeesmärgid, mille rakendamine toimub kohaliku omavalitsuse strateegiate ja tegevuskavade alusel
- jäätmehoolduse arendamine on jäätmeseaduse § 12 alusel kohaliku omavalitsuse ülesanne, mille eesmärgiks on vältida või vähendada jäätmeteket ning tõsta jäätmehoolduse taset
- kohalikul omavalitsusel on lai diskretsiooniotsus prima jäätmehoolduse lahenduse rakendamisel
- suurim vastutus eesmärgistatud tulemuste saavutamisel on jäätmetekitajatel ja – valdajatel, kes peavad täitma etteantud reegleid ja juhiseid jäätmetekke vältimisel ja jäätmete liigiti kogumisel ning keskkonnakahjulike tegevuste vältimisel
- kohalik omavalitsus vastutab jäätmeseaduse § 136³ sätestatud jäätmete taaskasutamise sihteesmärkide saavutamise eest, rakendades selleks kõiki vajalikke ja otstarbekaid tegevusi

1.1. Strateegilised dokumendid

Eesti Keskkonnastrateegia aastani 2030³ on keskkonnavaldkonna arengustrateegia, mis juhindub Eesti säästva arengu riikliku strateegia "Säästev Eesti 21" põhimõtetest ja on katusstrateegiaks kõikidele keskkonna valdkonna alavaldkondlikele arengukavadele, mis peavad koostamisel või täiendamisel juhinduma keskkonnastrateegias toodud põhimõtetest. Keskkonna valdkond hõlmab nii sisult, ulatuselt kui ka spetsiifikalt väga erinevaid alavaldkondi, seetõttu on nende sihipärase arengu kavandamiseks vastavate alavaldkondade koostamine vajalik ja põhjendatud ka keskkonnastrateegia kui üldisema raamdokumendi olemasolul.

Eesti keskkonnastrateegia aastani 2030 eesmärk jäätmevaldkonnas on järgmine: aastal 2030 on tekkivate jäätmete ladestamine vähenenud 30% ning oluliselt on vähendatud tekkivate jäätmete ohtlikkust. Eesmärgiks on määratleda pikaajalised arengusuunad looduskeskkonna hea seisundi hoidmiseks, lähtudes samas keskkonna valdkonna seostest majandus- ja sotsiaalvaldkonnaga ning nende mõjudest ümbritsevale looduskeskkonnale ja inimesele.

Keskkonnastrateegia põhimõtted: säästev areng, keskkonnakahjustuste ennetamine ja vältimine, jäätmehoolduse integreerimine teiste eluvaldkondade ja loodusvarade kasutamisega.

Jäätmehierarhiast⁴ tulenevalt võib jäätmekäitlusmeetmed reastada sellisesse pingeritta:

- jäätmetekke vältimine
- korduskasutuseks ettevalmistamine
- ringlusse võtmine
- muu taaskasutamine
- jäätmete kõrvaldamine

Konkurentsivõime kava „Eesti 2020“⁵ kohaselt tuleb jätkusuutliku majanduskasvu saavutamiseks jätkata senisest ressursitõhusama, loodussäästlikuma ja konkurentsivõimelisema majandussüsteemi arendamist. Selleks tuleb erilist tähelepanu

³Keskkonnastrateegia aastani 2030 (<https://www.riigiteataja.ee/aktiis/0000/1279/3848/12793882.pdf>)

⁴Jäätmeseadus § 22¹

⁵ Konkurentsivõime kava „Eesti 2020“ (https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/file_import/nrp2012_estonia_et_0.pdf)

pöörata roheliste tehnoloogiate arendamisele ka jäätmekäitluses. Konkurentsivõime kava „Eesti 2020“ järgi on prioriteedid endiselt jäätmetekke vältimine, korduskasutus ja ringlussevõtt.

1.2. Riigi tasand

Kliimaministeeriumi ülesanne on välja töötada riigi jäätmekava, mis annab jäätmehoolduse korraldamiseks suunised ning õigusaktid, et kavandatud plaane ja eesmärgi võimalikult hästi ellu viia.

Keskkonnaamet on Kliimaministeeriumi valitsemisalas tegutsev valitsusasutus, mis annab keskkonnakaitselube, samuti registreerib jäätmeluba mittevajavaid jäätmekäitlejaid, teostab riiklikku järelevalvet ning kohaldab riiklikku sundi seaduses ettenähtud alustel ja ulatuses.

Keskkonnaagentuur on Kliimaministeeriumi hallatav riigiasutus, mille tegevusvaldkond on riikliku keskkonnaseire programmi täitmine, keskkonnavaldkonna riigisiseste ja rahvusvaheliste aruannete koostamine, keskkonnaseisundile hinnangute andmine, elutähtsate teenuste, sh ilmaprognoosi tagamine ning seirejaamade, -vahendite ja -seadmete pidamine ja uuendamine.

1.3. Omavalitsuse tasand

Kohalikul tasandil jäätmehoolduse planeerimisel on tähtis määratleda täpselt kohalikule omavalitsusele erinevate jäätmehooldusalaste õigusaktidega antud õigused ning pandud kohustused. Omavalitsuste vahelise koostöö aluseks on ühised eesmärgid ja tegevuskava ning identsed kohalikul tasandil jäätmehooldust reguleerivad õigusaktid.

Üle Eesti ühtselt toimiva jäätmehoolduse ning käitlussüsteemi toimimise eelduseks on kõigi omavalitsuste omavaheline koostöö koostööstruktuuride kaudu. Kohalike omavalitsuste vahelise koostöö eelisteks on majanduslik kasulikkus, sest see võimaldab õigesti dimensioneerida ja paigaldada jäätmekäitlusrajatised (keskkonnajäätmejaam jms), mille tulemusena on halduskulud madalamad, ühiselt korraldatud taaskasutatavate jäätmete kogumissüsteem on tõhusam.

Järva vald on MTÜ Eesti Jäätmehoolduskeskuse liige (edaspidi *MTÜ EJHK*). MTÜ EJHK on loodud omavalitsuste jäätmehooldusalase koostöö edendamiseks, jäätmeseadusega omavalitsustele pandud ülesannete täitmiseks ning ühiselt jäätmehoolduse arendamiseks. Ühing on asutatud 2003. a koostöös teiste omavalitsustega Järvamaalt, Raplamaalt, Jõgevamaalt, Viljandimaalt, Harjumaalt, Tartumaalt, Pärnumaalt.

Jäätmekäitlusala tegevust Järva vallas reguleerivad valla arengukava², käesolev jäätmekava, jäätmehoolduseeskiri⁶ ning jäätmevaldajate registri põhimäärus⁷.

1.4. Ettevõtte tasand

Ettevõtte tasandil reguleerivad jäätmekäitlust keskkonnakaitselood. Kui ettevõtte käitleb teiste isikute tekitatud ja üle antud ohtlikke jäätmeid, peab ta omama vastavat keskkonnakaitseluba.

Jäätmekäitlejad täidavad järgmisi funktsioone:

- tavajäätmete (sh olmejäätmete, ehitus- ja lammutusjäätmete jm) kogumine ja edasisele käitlemisele (taaskasutamisele) suunamine, korraldatud jäätmevedu vastavalt hanketingimustele
- ohtlike jäätmete (v.a põlevkivisektoris tekkivate ohtlike jäätmete) kogumine ja edasine käitlemine

---

⁶ Järva valla jäätmehoolduseeskiri (<https://www.riigiteataja.ee/akt/410092022002>)

⁷ Järva valla jäätmevaldajate registri põhimäärus (<https://www.riigiteataja.ee/akt/405122019014>)

- iseseisvaid jäätmekäitlussüsteeme omavates ettevõtetes tekkivate jäätmete käitlemine
- jäätmete taaskasutamise protsessis (ka jäätmete korduskasutamiseks ettevalmistamises) osalemine ja oma positiivse panuse andmine

Ettevõtted kui jäätmetekitajad peavad lähtuma lisaks omavalituse jäätmehoolduseeskirja tingimustest.

1.5. Kodumajapidamine

Kodumajapidamise tasandil on olulised järgmised tegevused: olmejäätmete sortimine tekkekohas, biolagunevate jäätmete liigiti kogumine ja kohtkompostimine, pakendi ja pakendijäätmete eraldi kogumine, ohtlike jäätmete eraldamine ja nende viimine keskkonnajäätmejaama jm.

Kodumajapidamises tekkinud jäätmete käitlemisel on vaja juhendada valla jäätmehoolduseeskirjast, mis järgib riigi jäätmepoliitika eesmäärke, õigusaktide nõudeid, valla jäätmekava ning kohaliku omavalitsuse või nende ühenduste jäätmealast infrastruktuuri.

2. JÄRVA VALLA ÜLDISELOOMUSTUS

2.1. Järva valla üldiseloomustus

Järva vald asub Kesk-Eestis, sirutudes kaarjalt Lõuna-Kõrvemaalt üle Pandivere kõrgustiku edelaosa Kesk-Eesti tasandikule. Valla keskosas asuva valla halduskeskuse Järva-Jaani alevi kaugus nii Tallinnast kui Tartust on u 100 km ning u 30 km kaugusel asub maakonnakeskus Paide. Järva vald piirneb põhjas Tapa, Anija ja Kose vallaga, läänes Paide linna ja Türi vallaga, lõunas Põhja-Sakala ja Põltsamaa vallaga ning idas Jõgeva ja Väike-Maarja vallaga².

Järva valla eripäraks on suur territoorium (1223 km²) ja hõre asustus. Järva maakonna kolmest omavalitsusüksusest on Järva pindalalt suurim, moodustades 50% maakonnast, kuid rahvaarvult väiksem (30%). Enne 2017. aastal toimunud haldusreformi koosnes praegune Järva vald seitsmest omavalitsusüksusest: Albu, Ambla, Imavere, Järva-Jaani, Kareda, Koeru ja Koigi vallast².

Kuna Järva vald asub geograafiliselt Eesti keskpaias, siis ei ole välja kujunenud klassikalisi tõmbekeskuseid. Valla elanikud liiguvad tööle ja teenuseid tarbima eri piirkondadesse (sh naaberomavalitsustesse ja naabermaakondadesse). Maakonnakeskusesse on piirkondadest ühistranspordiga hõlpsam pääseda kui valla halduskeskusesse Järva-Jaanis. Valda läbivatel Tallinn-Tartu ja Pärnu-Rakvere maanteedel on võimalik kasutada kaugliine.

Järva vallas on 106 asustusüksust – valla halduskeskus Järva-Jaani alev, viis alevikku (Ambla, Aravete, Käravete, Peetri, Koeru) ja 100 küla. Valla asustustihedus on 7,2 in/km², mis on üks madalamaid näitajaid Eestis ja väiksem maakonna keskmisest (11,2 in/km²). Järva valla asendist tulenevaks oluliseks väljakutseks on teenuste pakkumise korraldamine suure territooriumi, hõreda asustuse ning mitmekesuselise ruumimustri tingimustes².

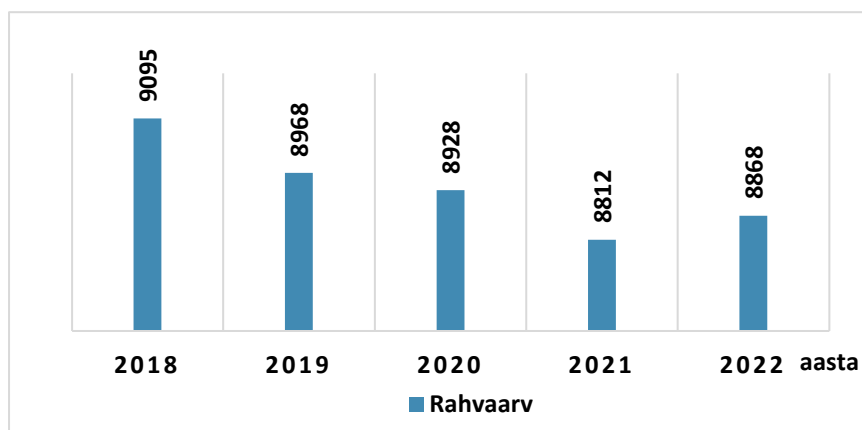
Tabelis 1 on välja toodud kortermajade ja elamute jaotus Järva valla suuremates asulates.

Tabel 1. Jäätmevaldajate paiknemine elamute põhisel Järva vallas. (allikas: Järva vald)

Asustusüksus Järva vallas	Üksikelamute arv	Kortermajade arv
Järva-Jaani alev	276	26
Koeru alevik	160	25
Aravete alevik	109	40
Käravete alevik	41	14
Ambla alevik	144	17
Peetri alevik	26	10
Ahula küla	54	8
Albu küla	66	10
Ervita küla	59	11
Imavere küla	85	10
Kaalepi küla	58	5
Karinu küla	75	4
Koigi küla	81	14
Vao küla	73	11
Päinurme küla	77	6
ülejäanud Järva valla külad	1956	62
KOKKU:	3340	273

Valla rahvaarvult suurimad asustusüksused ongi endised vallakeskused. Kuigi tuhande elanikuga Järva-Jaani alev on valla administratiivseks keskuseks, on Järva valla puhul tegu võrgustiku tüüpi omavalitsusüksusega. Enam kui 100 elanikku on viieteistkümnes asustusüksuses. Palju on väikeseid külasid - 50-99 elanikku on 25 külas, 66 külas elab vähem kui 50 inimest².

Rahvastikuregistri andmetel varieerub Järva valla elanike arv iga aastaselt. Stabiilset rahvastiku kasvu näha ei ole. Järva valla rahvaarvu jagunemine aastate kaupa on välja toodud joonisel (vt joonis 1). Valla elanikkond on suurimad olmejäätmete tekitajad.

Joonis 1. Rahvaarv Järva vallas aastatel 2017-2022. (allikas: Rahvastikuregister)

2.2. Ärikondlik sektor

Statistikaameti andmetel tegutses aastal Järva valla territooriumil 2022 kokku 767 ettevõtet. Täpsem jaotus tegevusvaldkondade kaupa on välja toodud tabelis 2.

Tabel 2. Järva valla ettevõtted tegevusala järgi aastal 2022. (allikas: Statistikaamet)

Tegevusala	Ettevõtete arv
Põllumajandus, metsamajandus ja kalapüük	241
Mäetööstus	1
Töötlev tööstus	45
Elektrienergia, gaasi, auru ja konditsioneeritud õhuga varustamine	33
Veevarustus; kanalisatsioon; jäätme- ja saastekäitlus	3
Ehitus	101
Hulgi- ja jaekaubandus; mootorsõidukite ja mootorrataste remont	69
Veondus ja laondus	52
Majutus ja toitlustus	25
Info ja side	13
Finants- ja kindlustustegevus	5
Kinnisvaraalaane tegevus	20
Kutse-, teadus- ja tehnikaalaane tegevus	55
Haldus- ja abitegevused	35
Haridus	3
Tervishoid ja sotsiaalhoolekanne	12
Kunst, meelelahutus ja vaba aeg	15
Muud teenindavad tegevused	39

Keskkonnaotsuste infosüsteemis⁸ (edaspidi *KOTKAS*) andmetel 14.06.2023 seisuga on Järva vallas tegutseval 16 ettevõttel hetkel kehtivad keskkonnakaitseload, sh 10 keskkonnakompleksluba põllumajandusettevõtetele (koos osalise jäätmete käitlemise õigusega). Lisaks on väljastatud 13 jäätmevaldkonnaregistreeringut.

Siiski enamus ettevõtteid tekitavad oma tegevuses jäätmeid, mis ei ole keskkonnakaitseloa reguleeritud: ehitusettevõtjad ehitusjäätmeid, katlamajad tuhajäätmeid, tervishoiuasutused meditsiinijäätmeid, metallitööstused metallijäätmeid jne. Täpsemad andmed jäätmegruppide kaupa tekkinud jäätmete kohta on peatükis 3.

Kuigi Statistikaamet näitab ühte mäetööstuse ettevõtet registreerituna Järva valda, siis *KOTKAS* andmetel tegutseb Järva valla territooriumil kuus ettevõtet, kellele on väljastatud keskkonnakaitseluba maavara kaevandamiseks (september 2023 seisuga). Lisaks on Keskkonnaameti poolt väljastatud kokku kuus geoloogilise uuringu luba neljale erinevale ettevõttele Järva valla territooriumil.

---

⁸ <https://kotkas.envir.ee/>

3. ÜLEVAADE JÄÄTMEHOOLDUSE KORRALDAMISE HETKEOLUKORRAST

Hetkeolukorra ülevaates on välja toodud suuremate tekkivate jäätmeliikide kogused ning nende kogumise ja käitlemise korraldus Järva valla haldusterritooriumil.

Järva valla jäätmetekke andmed on saadud Jäätmearuandluse infosüsteemi (edaspidi JATS) ja Keskkonnaportaali andmebaasidest. Kõikide tekkivate jäätmekoguste puhul teostati päring andmebaasis nelja aasta kohta (2018-2021). Siinkohal tuleb mainida, et aasta 2017 andmed ei analüüsita, kuna vald loodi alles aastal 2017 (vt peatükk 2.1). Käesoleva jäätmekava koostamise ajal 2022 aasta jäätmeandmed ei olnud veel avalikustatud.

Lisaks tehakse käesolevas jäätmekavas ülevaade käitluskohtadest ja jäätmekäitlusest Järva vallas.

3.1. Hinnang eelmises jäätmekavas seatud eesmärkide täitmisele

Järva valla eelmine jäätmekava⁹ jäätmehoolduse strateegiliseks kavandamiseks oli koostatud perioodile 2018-2023, mis oli koostatud pärast haldusreformi ja valdade ühinemist (vt peatükk 2.1) (edaspidi *eelmine jäätmekava*).

Eelmise jäätmekava peaeesmärgiks oli jäätmekäitluse hierarhiat järgiv säästev jäätmehooldus, mis on ka Riigi jäätmekava 2014-2020¹ eesmärk. Eelmise jäätmekava peaeesmärk jagunes omakorda kolmeks põhieesmärgiks:

- jäätmehoolduse süsteemi korrastamine
- infrastruktuuri arendamine ja haldamine
- järelevalve ja jäätmehoolduse suunamine

Eesmärkideni jõudmiseks koostati jäätmekava juurde tegevuskava, mis oli eelmise jäätmekava Lisas 1 (tabelina). Tegevuskavas täpsustati konkreetselt tegevused ja nende elluviimise aeg, mis aitavad kaasa strateegiliste eesmärkide saavutamisele. Alljärgnevas tabelis 3 on toodud hinnang eelmise jäätmekavas Lisas 1 (tabelina) seatud eesmärkide täitmisele.

Tabel 3. Järva valla eelmise jäätmekavas püstitatud eesmärgid ja hinnang nende täitmisele. Tabelis kasutatud lühendid: KOV – kohalik omavalitsusüksus; KIK – Keskkonnainvesteeringute Keskus; KEJHK – MTÜ Kesk-Eesti Jäätmehoolduskeskus; ETO – MTÜ Eesti Taaskasutusorganisatsioon; EPR – Eesti Pakendiringlus MTÜ; TVO – Tootjavastutusorganisatsioon OÜ

Nr	Tegevuse projekti nimi	Teostamise aeg	Teostaja, rahastaja	Maksumus, EUR	Teostatavus
1	ELANIKKONNA KESKKONNATEADLIKKUSE TÕSTMINE				
1.1	Jäätmehooldusalaste artiklite avaldamine ja infovoldikute koostamine	2018-2023	KOV, KIK, KEJHK	0	Teostatud
1.2	Keskkonna ja jäätmehooldusalaste projektide läbiviimine	2018-2023	KOV, KIK, KEJHK	Maksumus selgub edaspidi	Teostatud
1.3	Korduskasutuse propageerimine läbi jäätmejaama	2018-2023	KOV, KIK, KEJHK	Maksumus selgub edaspidi	Riidekonteinerite kasutamise proovimine teostatud

⁹ Järva valla jäätmekava 2018-2023

(<https://www.riigiteataja.ee/akti/isa/4110/9201/8007/M%C3%84%C3%84RUS%20nr%2032%20Lisa%20%20Jarva%20valla%20jaatmekava%202018-2023.pdf#>)

2	OHTLIKE JÄÄTMETE KOGUMINE				
2.1	Ohtlike jäätmete vastuvõtmise jätkamine Järva-Jaani jäätmejaamas, Aravete, Imavere, Peetri, Koeru ja Koigi keskkonnajaamas	2018-2023	KOV	54 000	Teostatud
2.2	Ohtlike jäätmete kogumisringide korraldamine hajaasustusega piirkondades	2018-2023	KOV, KIK, KEJHK	22 200	Teostatud
2.3	Elektroonikaromude kogumise jätkamine Järva-Jaani jäätmejaamas, Aravete, Imavere, Peetri, Koeru ja Koigi keskkonnajaamas	2018-2023	KOV, EES-Ringlus, Eesti Elektroonik aromu	0	Teostatud
3	MUUDE TAASKASUTATAVATE JÄÄTMETE KOGUMINE				
3.1	Pakendite kogumissüsteemi optimeerimine	2018-2023	KOV, ETO, EPR, TVO	0	Teostatud
3.2	Vanapaberi kogumiskonteinerite kogumissüsteemi haldamine	2018-2023	KOV, ETO, EPR, TVO		Teostatud, TVO-l ei ole vanapaberi kogumiskonteinereid Järva vallas
3.3	Biolagunevate aia- ja haljastujäätmete vastu võtmine Järva-Jaani reoveepuhasti platsil	2018-2023	KOV	Maksumus selgub edaspidi	Teostatud
3.4	Avalikel haljasaladel tekkivate biolagunevate jäätmete kompostimisele suunamine	2018-2023	KOV	Maksumus selgub edaspidi	Teostamisel
3.5	Biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete kogumissüsteemist teavitamine ja süsteemi juurutamine	2018-2019	KOV, KEJHK	0	Teostatud Aravete, Järva-Jaani, Koeru ja Koigi asustusüksustes
3.6	Suurjäätmete kogumise jätkamine Järva-Jaani jäätmejaamas, Aravete, Imavere, Peetri, Koeru ja Koigi keskkonnajaamas	2018-2023	KOV	34 800	Teostatud. Aravetel ei ole suurjäätmete vastuvõtmise võimalust
3.7	Tekstiilijäätmete vastuvõtmine Imavere ja Järva-Jaani keskkonnajaamas	2018-2023	KOV	2 000	2022 aastal oli võimalik tekstiilijäätmeid üle anda Imavere, Koeru, Järva-Jaani ja Aravete keskkonnajaamad es (juuni-detsember)
3.8	Järva-Jaani jäätmejaamas, Aravete, Imavere, Peetri, Koeru ja Koigi keskkonnajaama haldamine	2018-2023	KOV	12 000	Teostatud
3.9	Vanarehvide ja teiste probleemtoodete kogumise jätkamine Järva-Jaani jäätmejaamas, Aravete,	2018-2023	KOV, tootjate ühendused	0	Teostatud. Aravetel ei ole vanarehvide vastuvõtmise

	Imavere, Peetri, Koeru ja Koigi keskkonnajaamas.				võimalust
3.10	Koeru keskkonnajama suurjäätmete kogumiskoha rajamine	2018	KOV, KIK, KEJHK	26 000	Teostatud
4	KORRALDATUD OLMEJÄÄTMEVEDU				
4.1	Korraldatud jäätmeveo hangete läbiviimine segaolmejäätmete, biojäätmete, müügipakendite ning paberi ja kartongi kogumiseks ja veoks	Alates 2019	KEJHK, KOV	0	Teostatud
5	JÄÄTMEHOOLDUSE KORRALDUS JA JÄRELEVALVE				
5.1	Järva valla jäätmevaldajate registri pidev täiendamine	Pidev	KEJHK, KOV	0	Teostatud
5.2	Uue jäätmehoolduseeskirja koostamine ja vastuvõtmine	2018	KEJHK, KOV	0	Teostatud 2018 ja 2022
5.3	Jäätmekava regulaarne ülevaatamine ja täiendamine	Pidev	KOV, KEJHK	0	Teostamisel

3.2. Järva valla jäätmete perioodil 2017-2021

Vastavalt JATS ja Keskkonnaportaali andmetele tekkis Järva vallas perioodil 2018-2021 kokku ca 288 000 t erinevaid jäätmeid, sellest 39382 t tekkis 19-koodiga jäätmeid¹⁰, mida peetakse jäätmete käitlemisel tekkivateks jäätmeteks jäätmekäitlusettevõtetes. Suurim kogus 19-koodiga jäätmeid (jäätmed koodiga 19 06 06 kogusega 35810 t) tekkis Aravete Biogaas OÜ biogaasireaktoris, kus kääratakse biojäätmeid. Seega käesolevas jäätmekavas ei lisata 19-koodiga jäätmeid elanikkonna jäätmetekke analüüsi.

Eelnevast tulenevalt võib Järva vallas aastatel 2018-2021 tekkinud jäätmete koguseks pidada ca 248 600 t jäätmeid. See teeb perioodil 2018-2021 keskmiselt elaniku kohta 6983 kg jäätmeid aastas, kasvades koguselt 1885 kg (aastal 2018) koguseni 14 126 kg (aastal 2020). Jäätmekoguste kasvamise põhjuseks aastatel 2020-2021 on viie suure ehitise lammutamine Järva vallas aastast 2020, mis tõstis ehitusjäätmete koguseid mitmekordselt (tabel 4). Samuti on tõusnud Järva vallas ettevõtete arv. Statistikaameti andmetel tegutses aastal 2018 Järva vallas 701 ettevõtet aga aastal 2022 juba 767 ettevõtet. Kogu jäätmete nimekiri ja kogused Järva vallas tekkinud jäätmete kohta on ära toodud tabelis 4.

Tabel 4. Jäätmete liigiti Järva vallas perioodil 2018-2021. Tärniga (*) on märgitud ohtlikud jäätmed ning „kokku“ on jäätmegrupi tava- ja ohtlikud jäätmed kokku (allikad: JATS ja Keskkonnaportal)

Jäätmekood	Jäätmeliigi nimetus	2018	2019	2020	2021	KOKKU
02 01 02	Loomsete kudede jäätmed	195.975	121.640	85.225	83.520	486.360
02 01 03	Taimsete kudede jäätmed	0.000	0.000	318.000	0.000	318.000
02 01 04	Plastijäätmed (välja arvatud pakendid)	74.341	79.806	69.462	174.640	398.249
02 01 06	Loomaväljaheidet, virts ja sõnnik (sealhulgas reostunud allapanu), eraldi kogutud ja mujal käideldud vedelad farmiheidmed	1.560	0.000	63463.000	68128.000	131592.560
02 01 10	Metallijäätmed	245.770	106.649	8.900	85.180	446.499
02 02 04	Reovee kohtpuhastussetted	0.000	0.000	0.000	1045.000	1045.000

¹⁰ Keskkonnaministri 14.12.2015 määrus nr 70 „Jäätmete liigitamise kord ja jäätmenimistu“

02 03 04	Tarbimis- või töötlemiskõlbmatud materjalid	0.000	0.000	0.000	0.180	0.180
02 05 02	Reovee kohtpuhastussetted	2730.000	0.000	3289.000	2680.000	8699.000
02 06 01	Tarbimis- või töötlemiskõlbmatud materjalid	0.000	0.000	440.000	438.000	878.000
02 07 04	Tarbimis- või töötlemiskõlbmatud materjalid	0	0	1252	1361	2613.000
1	Põllumajanduses, aianduses, vesiviljeluses, metsanduses, jahinduses ja kalapüügil ning toiduainete valmistamisel ja töötlemisel tekkinud jäätmed	3247.646	308.095	68925.587	73995.520	146476.848
1 (KOKKU)		3247.646	308.095	68925.587	73995.520	146476.848
03 01 01	Puukoore- ja korgijäätmed	1.480	0.000	0.000	0.000	1.480
03 01 05	Saepuru, sealhulgas puidutolm, laastud, pinnud, puit, laast- ja muud puidupõhised plaadid ning vineer, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 03 01 04*	167.600	874.300	278.980	681.030	2001.910
3	Puidu töötlemisel, plaatide ja mööbli ning tselluloosi, paberi ja kartongi tootmisel tekkinud jäätmed	169.080	874.300	278.980	681.030	2003.390
3 (KOKKU)		169.080	874.300	278.980	681.030	2003.390
04 02 22	Töödeldud tekstiilikiudude jäätmed	0.080	0.000	0.610	3.040	3.730
4	Naha-, karusnaha- ja tekstiilitööstusjäätmed	0.080	0.000	0.610	3.040	3.730
4 (KOKKU)		0.080	0.000	0.610	3.040	3.730
07 02 13	Plastijäätmed	0.000	0.000	14.120	0.000	14.120
7	Orgaanilistes keemiaprotsessides tekkinud jäätmed	0.000	0.000	14.120	0.000	14.120
7 (KOKKU)		0.000	0.000	14.120	0.000	14.120
08 01 11*	Orgaanilisi lahusteid või muid ohtlikke aineid sisaldavad värvi- ja lakijäätmed	18.914	44.935	25.312	26.798	115.959
08 01 12	Värvi- ja lakijäätmed, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 08 01 11*	2.596	0.000	0.000	48.460	51.056
08 01 20	Värve või lakke sisaldavad vesisuspensioonid, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 08 01 19*	0.000	3.592	0.000	0.000	3.592
08 04 09*	Orgaanilisi lahusteid või muid ohtlikke aineid sisaldavad liimi- ja hermeetikujäätmed	0.000	0.000	0.000	0.004	0.004
08 04 13*	Liime või hermeetikuid sisaldavad vesisetted, mis sisaldavad orgaanilisi lahusteid või muid ohtlikke aineid	64.801	55.213	27.734	30.794	178.542
8	Pinnakatete (värvide, lakkide ja klaasjate emailide), liimide,	2.596	3.592	0.000	48.460	54.648
8*		83.715	100.148	53.046	57.596	294.505

8 (KOKKU)	hermeetikute ja trükivärvide valmistamisel, kokkusegamisel, jaotamisel ja kasutamisel tekkinud jäätmed	86.311	103.740	53.046	106.056	349.153
09 01 01*	Vesialusilmuti- ja -aktivaatorilahused	0.000	0.023	0.000	0.000	0.023
9*	Fotograafiajäätmad	0.000	0.023	0.000	0.000	0.023
9 (KOKKU)		0.000	0.023	0.000	0.000	0.023
10 01 01	Koldetuhk, räbu ja katlatuhk (välja arvatud koodinumbriga 10 01 04* nimetatud katlatuhk ning koodinumbritega 10 01 96* ja 10 01 97* nimetatud jäätmed)	5941.640	6821.390	6330.660	6488.970	25582.660
10	Termilistes protsessides tekkinud jäätmed	5941.640	6821.390	6330.660	6488.970	25582.660
10 (KOKKU)		5941.640	6821.390	6330.660	6488.970	25582.660
12 01 01	Mustmetalliviilmed ja –treilaastud	0.000	4.668	4.561	8.206	17.435
12 01 03	Värvilise metalli viilmed ja treilaastud	0.000	0.000	0.082	0.041	0.123
12 01 18*	Õli sisaldavad metallisetted (lihvimis-, hoonimis- ja soveldamisetted)	0.000	0.000	0.678	1.763	2.441
12	Metallide ja plastide mehaanilisel vormimisel ning füüsikalisel ja mehaanilisel pinnatöötlemisel tekkinud jäätmed	0.000	4.668	4.643	8.247	17.558
12*		0.000	0.000	0.678	1.763	2.441
12 (KOKKU)		0.000	4.668	5.321	10.010	19.999
13 02 05*	Mineraalõlipõhised kloorimata mootori-, käigukasti- ja määrideõlid	0.150	0.201	0.201	0.100	0.652
13 02 06*	Süntetilised mootori-, käigukasti- ja määrideõlid	1.512	0.058	0.000	1.800	3.370
13 02 08*	Muud mootori-, käigukasti- ja määrideõlid	8.949	7.548	4.355	4.672	25.524
13 05 06*	Õlipüünistes lahutatud õli	7.500	2.500	0.000	0.000	10.000
13 05 07*	Õlipüünistes lahutatud õline vesi	28.682	23.961	24.611	53.463	130.717
13 07 03*	Muud kütused (sealhulgas kütusesegud)	0.066	0.000	0.000	0.396	0.462
13*	Õli- ja vedelkütusejäätmad (välja arvatud toiduõlid ning jaotistes 05, 12 ja 19 nimetatud jäätmed)	46.859	34.268	29.167	60.431	170.725
13 (KOKKU)		46.859	34.268	29.167	60.431	170.725
14 06 01*	Klorofluorosüsivesinikud, HCFC-, HFC-ained	0.013	0.000	0.000	0.000	0.013
14*	Orgaaniliste lahustite, külmutusagenside ja propellantide jäätmed (välja arvatud jaotistes 07 ja 08 nimetatud jäätmed)	0.013	0.000	0.000	0.000	0.013
14 (KOKKU)		0.013	0.000	0.000	0.000	0.013
15 01 01	Paber- ja kartongpakendid	124.165	146.184	151.325	134.230	555.904
15 01 02	Plastpakendid	103.470	173.898	191.746	229.729	698.843
15 01 03	Puitpakendid	222.980	251.295	232.200	216.726	923.201
15 01 04	Metallpakendid	10.617	12.513	15.285	27.308	65.723
15 01 06	Segapakendid	185.542	201.631	213.884	147.673	748.730

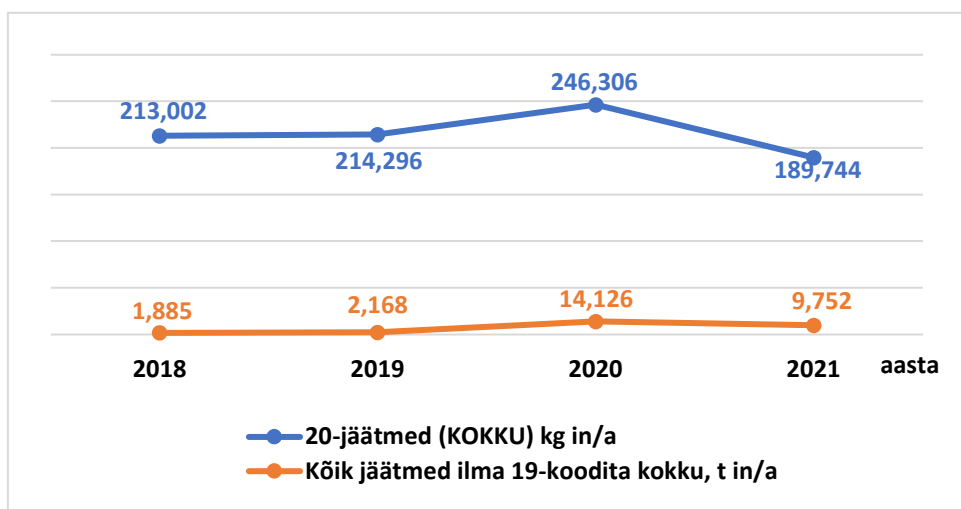
15 01 07	Klaaspakendid	142.779	22.165	23.981	25.687	214.612
15 01 10*	Ohtlikke aineid sisaldavad või nendega saastatud pakendid	7.480	8.467	16.573	24.418	56.938
15 02 02*	Ohtlike ainetega saastatud absorbendid, puhastuskaltsud, filtermaterjalid (sealhulgas nimistus mujal nimetamata õlifiltrid) ja kaitseriietus	8.161	10.666	13.878	31.657	64.362
15 02 03	Absorbendid, puhastuskaltsud, filtermaterjalid ja kaitseriietus, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 15 02 02*	0.000	1.228	0.082	0.800	2.110
15	Pakendijäätmed, nimistus mujal nimetamata absorbendid, puhastuskaltsud, filtermaterjalid ja kaitseriietus	789.553	808.914	828.503	782.153	3209.123
15*		15.641	19.133	30.451	56.075	121.300
15 (KOKKU)		805.194	828.047	858.954	838.228	3330.423
16 01 03	Vanarehvid	466.708	81.480	100.455	83.690	732.333
16 01 04*	Romusõidukid	29.865	25.466	17.540	24.350	97.221
16 01 06	Romusõidukid, mis ei sisalda vedelikke ega ohtlikke osi	13.498	2.021	2.500	0.000	18.019
16 01 07*	Õlifiltrid	0.444	1.442	0.654	1.440	3.980
16 01 14*	Ohtlikke aineid sisaldavad antifriisid	0.477	0.310	0.570	0.279	1.636
16 01 17	Mustmetallid	0.000	0.000	0.000	1.120	1.120
16 01 18	Värvilised metallid	0.695	0.392	0.248	0.769	2.104
16 01 19	Plastid	0.700	0.960	1.380	3.620	6.660
16 01 20	Klaas	0.000	0.000	0.000	0.980	0.980
16 01 22	Nimistus mujal nimetamata osad	1.860	3.280	5.100	6.600	16.840
16 02 14	Kasutuselt kõrvaldatud seadmed, mida ei ole nimetatud koodinumbritega 16 02 09* kuni 16 02 13*	0.408	0.125	0.014	0.194	0.741
16 02 15*	Kasutuselt kõrvaldatud seadmetelt eemaldatud ohtlikud osad	0.000	0.112	0.000	0.103	0.215
16 02 16	Kasutuselt kõrvaldatud seadmetelt eemaldatud osad, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 16 02 15*	0.220	0.723	0.000	0.021	0.964
16 02 98	Muud kasutuselt kõrvaldatud seadmed ja aparaadid, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 16 02 97*	2.645	1.978	10.037	1.630	16.290
16 06 01*	Pliiakud	12.110	8.669	8.042	11.219	40.040
16 06 02*	Ni-Cd-patareid ja -akud	0.020	0.016	0.000	0.000	0.036
16 07 08*	Õli sisaldavad jäätmed	7.100	10.480	0.000	34.377	51.957
16	Nimistus mujal nimetamata jäätmed	486.734	90.959	119.734	98.624	796.051
16*		50.016	46.495	26.806	71.768	195.085
16 (KOKKU)		536.750	137.454	146.540	170.392	991.136

17 01 01	Betoon	0.680	84.680	4611.300	71.740	4768.400
17 01 02	Tellised	2.500	15.220	7978.360	11.820	8007.900
17 01 07	Betooni-, tellise-, plaadi- või keraamikatootesegud, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 17 01 06*	2138.440	6589.380	5707.565	25.080	14460.465
17 02 01	Puit	5.540	16.360	30.180	88.420	140.500
17 02 02	Klaas	7.040	14.034	17.840	14.960	53.874
17 02 03	Plastid	0.000	0.260	9.020	0.000	9.280
17 02 04*	Ohtlikke aineid sisaldavad või nendega saastatud puit, klaas ja plastid	187.250	0.000	0.000	9.320	196.570
17 03 02	Bituumenitaolised segud, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 17 03 01*	0.000	0.038	75.872	17.880	93.790
17 04 01	Vask, pronks, valgevask	1.627	0.827	0.934	3.005	6.393
17 04 02	Alumiinium	6.721	3.846	2.926	3.884	17.377
17 04 03	Plii	0.149	0.025	0.008	0.028	0.210
17 04 04	Tsink	0.015	0.002	0.017	0.287	0.321
17 04 05	Raud ja teras	950.861	431.275	422.271	769.111	2573.518
17 04 06	Tina	0.000	0.000	0.010	0.009	0.019
17 04 07	Metallisegud	0.507	1.335	1.363	6.544	9.749
17 04 11	Kaablid, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 17 04 10*	0.140	0.061	0.189	0.500	0.890
17 05 03*	Ohtlikke aineid sisaldavad kivid ja pinnas	0.000	0.000	0.020	0.000	0.020
17 05 04	Kivid ja pinnas, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 17 05 03*	40.680	841.000	28000.000	0.000	28881.680
17 05 05*	Ohtlikke aineid sisaldav süvenduspinnas	0.000	0.980	0.000	0.000	0.980
17 05 06	Süvenduspinnas, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 17 05 05*	420.000	0.000	0.000	240.000	660.000
17 06 01	Asbesti sisaldavad isolatsioonimaterjalid	0.060	0.000	0.050	5.980	6.090
17 06 05*	Asbesti sisaldavad ehitusmaterjalid	236.160	115.580	126.440	263.890	742.070
17 09 04	Ehitus- ja lammutussegapraht, mida ei ole nimetatud koodinumbritega 17 09 01*, 17 09 02* ja 17 09 03*	377.160	293.649	284.610	373.170	1328.589
17	Ehitus- ja lammutuspraht (sealhulgas saastunud maa- aladelt eemaldatud pinnas)	3952.120	8291.992	47142.515	1632.418	61019.045
17*		423.410	116.560	126.460	273.210	939.640
17 (KOKKU)		4375.530	8408.552	47268.975	1905.628	61958.685
18 01 03*	Jäätmed, mida peab nakkuse vältimiseks koguma ja kõrvaldama erinõuete kohaselt	0.184	0.102	0.144	0.269	0.699
18 01 06*	Ohtlikest ainetest koosnevad või neid sisaldavad kemikaalid	0.433	1.528	1.903	0.676	4.540
18 02 01	Teravad ja torkivad esemed (välja arvatud koodinumbriga 18 02 02*)	0.016	0.000	0.000	0.000	0.016

	nimetatud jäätmed)					
18 02 02*	Jäätmed, mida peab nakkuse vältimiseks koguma ja kõrvaldama erinõuete kohaselt	0.013	0.011	0.022	0.025	0.071
18 02 98*	Sortimata ravimikogumid	0.000	0.000	0.000	0.002	0.002
18	Inimeste või loomade tervishoiu või sellega seotud uuringute käigus tekkinud jäätmed (välja arvatud köögi- ja sööklajajäätmed, mis ei ole tervishoiuga otseselt seotud)	0.016	0.000	0.000	0.000	0.016
18*		0.630	1.641	2.069	0.972	5.312
18 (KOKKU)		0.646	1.641	2.069	0.972	5.328
19 06 06	Taimsete ja loomsete jäätmete anaeroobsel töötlemisel tekkinud sete	0.000	0.000	35810.000	0.000	35810.000
19 08 01	Võrepraht	0.000	4.680	0.000	2.600	7.280
19 08 02	Liivapüünisese	0.850	16.820	0.000	23.797	41.467
19 08 05	Olmereovee puhastussetted	531.000	0.000	0.000	199.980	730.980
19 08 14	Muud tööstusreovee puhastussetted, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 19 08 13*	200.000	72.000	677.000	588.560	1537.560
19 08 99	Nimistus mujal nimetamata jäätmed	94.240	135.200	0.000	101.980	331.420
19 10 01	Raua- ja terasejäätmed	0.000	0.000	23.660	0.000	23.660
19 12 02	Mustmetallid	0.000	0.400	0.000	0.000	0.400
19 12 03	Värvilised metallid	0.044	0.000	3.041	0.000	3.085
19 12 04	Plastid ja kummi	0.000	8.960	0.000	510.000	518.960
19 12 12	Muud jäätmete mehaanilise töötlemise jäägid (sealhulgas materjaliseadused), mida ei ole nimetatud koodinumbriga 19 12 11*	49.500	78.180	48.404	50.690	226.774
19 12 98	Vaid tavajäätmetest koosnevad tootmisjäätmete, välja arvatud olmejäätmed, segud (segatavajäätmed)	44.160	41.953	31.343	33.580	151.036
19	Jäätmekäitlusettevõtete, ettevõttevälise reoveepuhastite ning joogi- ja tööstusvee käitlemisel tekkinud jäätmed	919.794	358.193	36593.448	1511.187	39382.622
19 (KOKKU)		919.794	358.193	36593.448	1511.187	39382.622
20 01 01	Paber ja kartong	3.666	2.320	18.474	20.369	44.829
20 01 02	Klaas	0.082	0.000	0.000	0.000	0.082
20 01 08	Biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed	0.000	0.000	3.794	10.845	14.639
20 01 10	Rõivad	1.480	3.240	4.160	2.080	10.960
20 01 11	Tekstiilid	0.000	0.000	0.000	0.180	0.180
20 01 13*	Lahustid	0.013	0.108	0.000	0.012	0.133
20 01 14*	Happed	0.104	0.045	0.069	0.019	0.237
20 01 15*	Leelised	0.000	0.000	0.020	0.000	0.020
20 01 17*	Fotokemikaalid	0.003	0.000	0.000	0.004	0.007
20 01 19*	Pestitsiidid	0.111	0.046	0.974	0.143	1.274

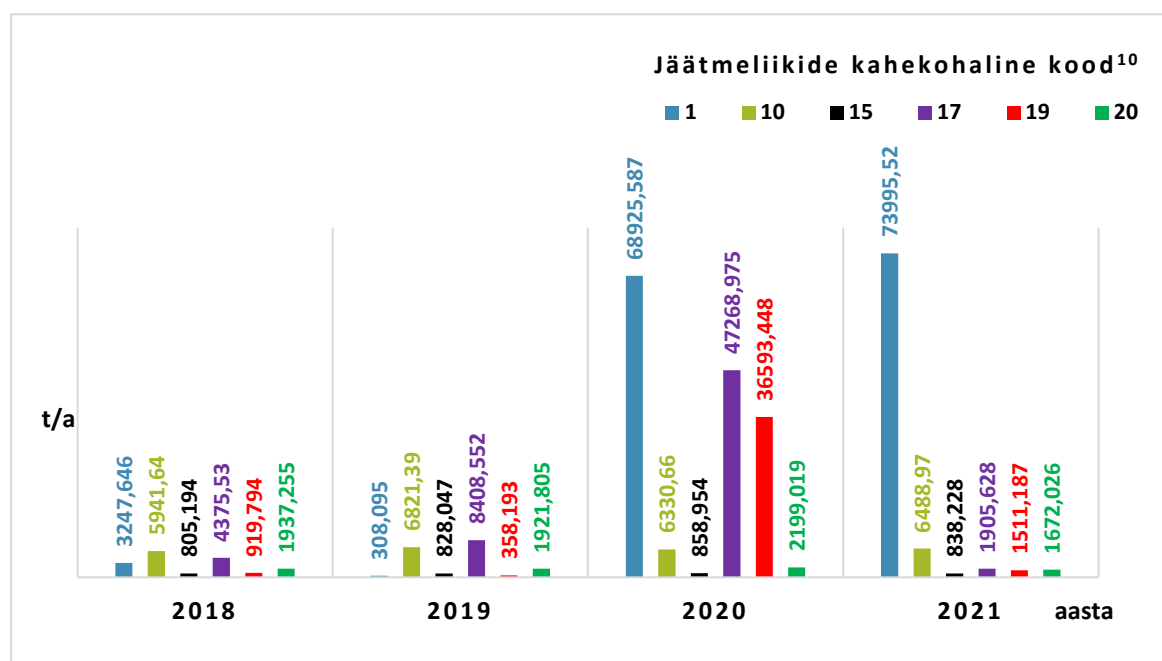
20 01 21*	Luminestsentslambid ja muud elavhõbedat sisaldavad jäätmed	0.381	0.422	0.429	0.174	1.406
20 01 23*	Klorofluorosüsivesinikke sisaldavad kasutuselt kõrvaldatud seadmed	12.950	12.927	14.872	18.053	58.802
20 01 25	Toiduõli ja -rasv	0.000	0.000	0.000	0.003	0.003
20 01 26*	Õli ja rasv, mida ei ole nimetatud koodinumbriga 20 01 25	0.000	1.156	0.080	0.045	1.281
20 01 27*	Ohtlikke aineid sisaldavad värvid, trükivärvid, liimid ja vaigud	12.631	11.188	9.765	10.291	43.875
20 01 29*	Ohtlikke aineid sisaldavad pesuained	0.077	0.383	0.650	0.122	1.232
20 01 33*	Koodinumbritega 16 06 01*, 16 06 02* ja 16 06 03* nimetatud patareid ja akud ning sortimata patarei- ja akukogumid, mille hulgas on selliseid patareisid või akusid	0.250	0.263	0.288	0.685	1.486
20 01 35*	Ohtlikke osi sisaldavad kasutuselt kõrvaldatud elektri- ja elektroonikaseadmed, mida ei ole nimetatud koodinumbritega 20 01 21* ja 20 01 23*	25.096	26.264	31.965	29.031	112.356
20 01 36	Kasutuselt kõrvaldatud elektri- ja elektroonikaseadmed, mida ei ole nimetatud koodinumbritega 20 01 21*, 20 01 23* ja 20 01 35*	1.268	2.499	9.026	4.791	17.584
20 01 39	Plastid	0.092	0.196	0.815	6.672	7.775
20 01 40	Metallid	62.703	52.598	71.909	61.986	249.196
20 01 98*	Sortimata ravimikogumid	0.189	0.261	0.247	0.204	0.901
20 01 99	Nimistus mujal nimetamata muud jäätmed	0.000	0.260	1.240	1.220	2.720
20 02 01	Biolagunevad jäätmed	0.600	0.500	402.660	0.300	404.060
20 03 01	Prügi (segaolmejäätmed)	1679.311	1609.082	1517.627	1487.787	6293.807
20 03 07	Suurjäätmed	136.248	189.500	109.955	17.013	452.716
20 03 98	Prügi (segaolmejäätmete) sortimisjäätmed	0.000	8.547	0.000	0.000	8.547
20	Olmejäätmed (kodumajapidamisjäätmed ja samalaadsed kaubandus-, tööstus- ja ametiasutusjäätmed), sealhulgas liigiti kogutud jäätmed	1885.450	1868.742	2139.660	1613.243	7507.095
20*		51.805	53.063	59.359	58.783	223.010
20 (KOKKU)		1937.255	1921.805	2199.019	1672.026	7730.105

JATS ja Keskkonnaportaali andmetel tekkis Järva vallas perioodil 2018-2021 olmejäätmeid (20-koodiga¹⁰ jäätmed) kokku 7730,1 t. See teeb keskmiseks olmejäätmete tekkekoguseks elaniku kohta ca 216 kg jäätmeid aastas kasvades koguselt 190 kg (aastal 2021) koguseni 246 kg (aastal 2020). Samas Eesti keskmine olmejäätmete teke inimese kohta aastal 2021 oli 394 kg. Täpsem jäätmetekke kogus aastatel 2017-2021 elaniku kohta on näha joonisel 2.

Joonis 2. Järva vallas elaniku kohta tekkinud jäätmete kogused perioodil 2018-2021.
(allikad: JATS ja Keskkonnaportaali)

Joonisel 3 on välja toodud suuremate kogustega jäätmeliikide jäätmete kogused perioodil 2018-2021. Täpsemalt iga jäätmeliigi osas on analüüs toodud järgnevatel peatükkides.

Joonis 3. Suurema kogusega jäätmeliikide jäätmete kogused Järva vallas perioodil 2018-2021 (allikad: JATS ja Keskkonnaportaali)

3.3. Olmejäätmete kogumine ja käitlemine

Olmejäätmed on kodumajapidamisjäätmed ning kaubanduses, teeninduses või mujal tekkinud oma koostise ja omaduste poolest samalaadsed jäätmed. Täpsema olmejäätmete definitsiooni annab jäätmeseadus¹¹.

¹¹ Jäätmeseadus § 7

Keskkonnaministri 03.06.2022 määruse nr 28, „Olmejäätmete liigiti kogumise ja sortimise nõuded ja kord ning sorditud jäätmete liigitamise alused“ (edaspidi *sortimismäärus*) järgi tuleb olmejäätmed sortida tekkemomendil, et tagada nende kvaliteet ning vältida hiljem liigset energia- ning tööjõukulu. Sortimismääruse § 3 lg 2 järgi tuleb liigiti koguda vähemalt järgnevad jäätmed:

- paber ja kartong (20 01 01);
- plastid (20 01 39);
- metallid (20 01 40);
- klaas (20 01 02);
- biolagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 01);
- biolagunevad köögi- ja sööklajäätmed (20 01 08);
- bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 02, 20 02 03);
- pakendid (15 01), sealhulgas paber- ja kartongpakendid (15 01 01), plastpakendid (15 01 02), puitpakendid (15 01 03), metallpakendid (15 01 04), komposiitpakendid (15 01 05), klaaspakendid (15 01 07) ja tekstiilpakendid (15 01 09);
- puit (20 01 38);
- tekstiil (20 01 10, 20 01 11);
- suurjäätmed (20 03 07);
- probleemtoodete jäätmed (20 01 21*, 20 01 23*, 20 01 34, 20 01 35*, 20 01 36);
- ravimijäätmed (20 01 32, 20 01 31*, 20 01 95*, 20 01 96*, 20 01 97*, 20 01 98*);
- käesolevas lõikes nimetamata ohtlikud jäätmed (jäätmenimistu alajaotises 20 01 tärniga „*“ tähistatud jäätmed) ning olmes tekkinud ohtlikke aineid sisaldavad või nendega saastunud pakendid jäätmekoodiga 15 01 10*.

Alates 01.03.2020 omavalitsuse territooriumil üks jäätmeveo piirkond^[12], mis on hõlmatud korraldatud jäätmeveoga. Jäätmevedu on kõigil kinnistutel (sh suvilad, maakodud jms), kuid elanikel on võimalik taotleda vabastust korraldatud jäätmeveost. Seega Järva vallas kogutakse olmejäätmed kokku korraldatud jäätmeveo raames.

Järva vallas on mitmeid jäätmete üle andmise võimalusi avalikesse kogumiskonteineritesse, sh kuues keskkonnajaamas: Aravete keskkonnajaam, Imavere keskkonnajaam, Järva-Jaani keskkonnajaam, Kareda keskkonnajaam Peetri alevikus, Koeru keskkonnajaam ja Koigi keskkonnajaam. Samuti on Järva valla kodulehel info kolme vanametalli vastuvõtupunkti kohta. Väljaspool Järva valda asuvasse keskkonnajaamadesse saavad Järva valla sissekirjutusega elanikud keskkonnajaamades oma jäätmed üle anda keskkonnajaama hinnakirja alusel.

Vastavalt Järva Vallavalitsuse jäätmeregistreeringutele nr RE.JÄ/517234^[12], nr RE.JÄ/517240^[13], nr RE.JÄ/517238^[14], nr RE.JÄ/517241^[15], nr RE.JÄ/517236^[16] ja nr RE.JÄ/517239^[17] võetakse vastu osasid sortimismääruses välja toodud olmejäätmeid (20-koodiga jäätmeid), mis suuresti kattuvad keskkonnajaamati. Siiski suur osa olmejäätmeid keskkonnajaama elanikud viia ei saa.

Suurima tekkemahuga on olmejäätmetest perioodil 2018-2021 jäätmed koodiga 20 03 01 (Prügi (segaolmejäätmed)), mille kogus on ca 82% kogu olmejäätmete tekkekogusest (Eesti keskmine aastal 2021 oli ca 2%). Siinkohal näeme kindalt langust jäätmete koodiga 20 03 01

¹² Järva Vallavalitsuse Aravete keskkonnajaama jäätmeregistreering nr RE.JÄ/517234 (kotkas.envir.ee)

¹³ Järva Vallavalitsuse Koeru keskkonnajaama jäätmeregistreering nr RE.JÄ/517240 (kotkas.envir.ee)

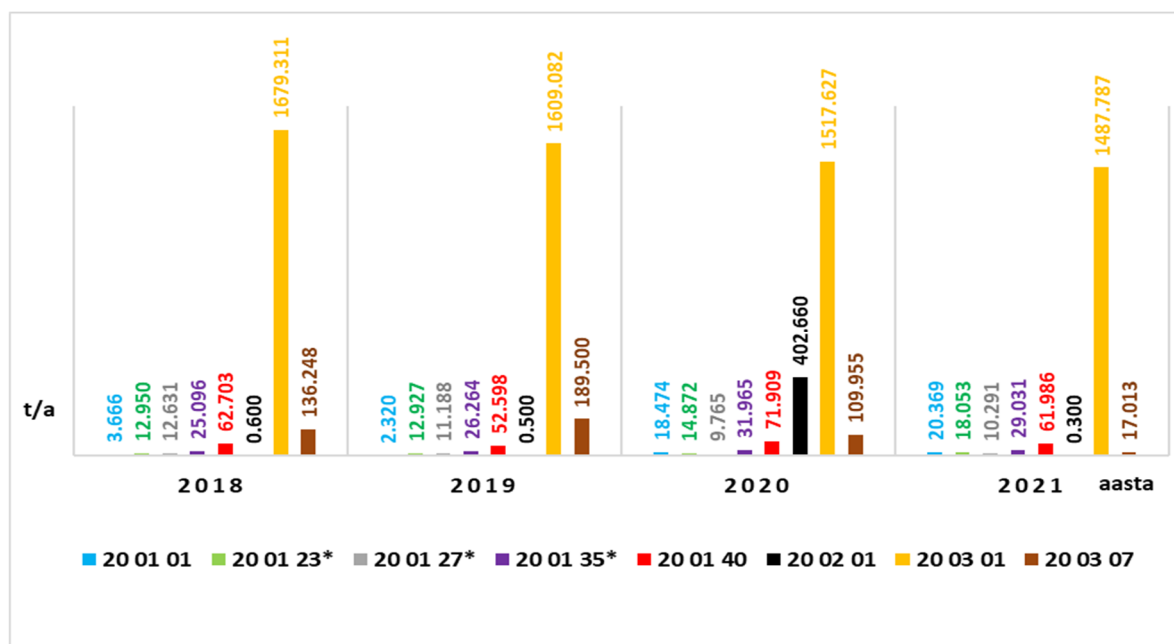
¹⁴ Järva Vallavalitsuse Imavere keskkonnajaama jäätmeregistreering nr RE.JÄ/517238 (kotkas.envir.ee)

¹⁵ Järva Vallavalitsuse Koigi keskkonnajaama jäätmeregistreering nr RE.JÄ/517241 (kotkas.envir.ee)

¹⁶ Järva Vallavalitsuse Kareda keskkonnajaama jäätmeregistreering nr RE.JÄ/517236 (kotkas.envir.ee)

¹⁷ Järva Vallavalitsuse Järva-Jaani keskkonnajaama jäätmeregistreering nr RE.JÄ/517239 (kotkas.envir.ee)

tekkimisel (vt joonis 4). Samas on näha teiste olmejäätmete tekkekoguste kõikumist. Olmejäätmete tekekoguse kõikumine Järva vallas on seotud teadlikkuse kasvuga.

Joonis 4. Järva valla koguselt suurimad olmejäätmete tekkemahud 2018-2021. (allikad: JATS ja Keskkonnaportaali)

Paberi- ja kartongjäätmed (20 01 01) eraldi kogutuna olmejäätmete seast on kergesti taaskasutatavad. Vanapaberi taaskasutamiseks on tarvis see eraldada muudest jäätmetest ning vältida selle kvaliteedi langemist. Järva vallas hakkab uue hankeperioodil toimima vanapaberi ja kartongijäätmete kogumine korraldatud jäätmeveo raames, keskkonnajaamades 20 01 01 jäätmeid vastu ei võeta. See-eest võetakse keskkonnajaamades vastu paberi ja kartongpakendeid jäätmekoodiga 15 01 01.

Vastavalt tabelis 4 ja joonisel 4 olevatele andmetele tekkis Järva vallas paberi- ja kartongijäätmeid perioodil 2018-2021 keskmiselt kogu olmejäätmete kogusest ca 0,6% ehk 11,2 t/a kasvades stabiilselt kogusest 3,7 t/a (aasta 2018) kuni 20,4 t/a (aasta 2021). Eesti keskmine paber- ja kartongijäätmete osakaal olmejäätmetest välja sorteerituna aastal 2021 oli 0,2%.

Joonisel 4 on näha ka olmejäätmete seas aastal 2020 biolagunevate jäätmete (20 02 01) märkimisväärne koguste teket. Ülekaalukalt suurim kogus, 402,7 t biolagunevaid jäätmeid tekkis ainult ühel aastal. Teistel aastatel vaadeldaval perioodil jäi tekkekogus alla 600 kg.

Suurjäätmed (20 03 07) on suuregabariidilised esemed, näiteks mööbliesemed, vaibad, madratsid, kraanikausid, wc-potid jne. Suurjäätmetena ei käsitleta romuaautosid ja autorehve, elektri- ja elektroonikaseadmete jäätmeid, sh külmikud, pesumasinad, telerid. Vastavalt JATS ja Keskkonnaportaali andmetele (vt tabel 4 ja joonis 4) tekkis suurjäätmeid perioodil 2018-2021 kokku ca 452,7 t. Suurjäätmeid on võimalik üle anda Järva valla keskkonnajaamades, välja arvatud Aravetel.

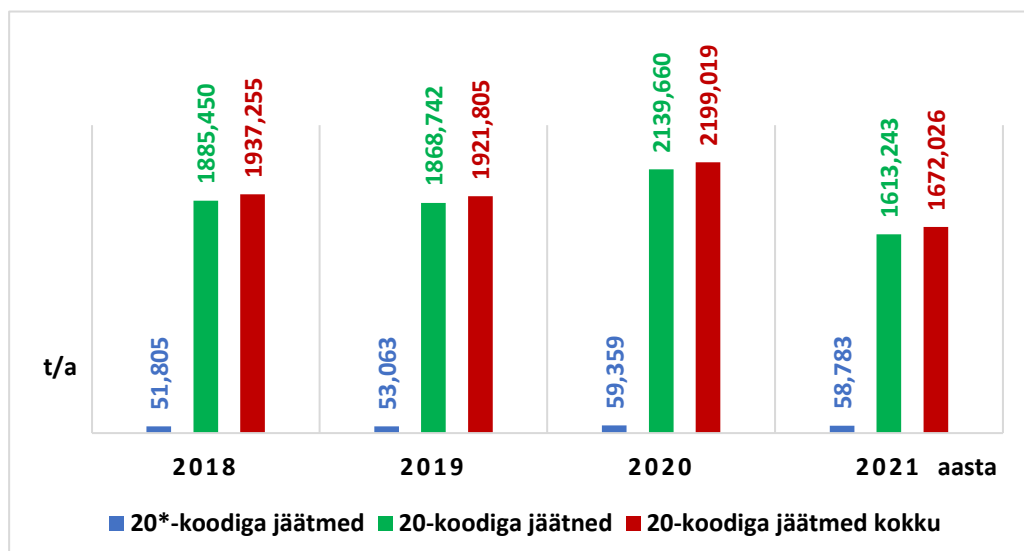
Aastatel 2018-2021 koguti olmejäätmete hulgast Järva vallas suures koguses eraldi ka metallijäätmeid (20 01 40), kokku ca 250 t, mis moodustab olmejäätmete hulgast 3,2% (Eesti keskmine aastal 2021 oli ca 0,1%). Metallijäätmeid Järva valla keskkonnajaamades üle anda ei saa, kuid Järva valla kodulehe andmetel asuvad lähimad metallijäätmete kokkuostupunktid Paides ja Türil.

Vastavalt sortimisuuringule¹⁸ moodustavad rõiva- ja tekstiilijäätmed (20 01 10, 20 01 11) Eestis keskmiselt 5,81% segaolmejäätmetest. See-eest JATS ja Keskkonnaportaali andmetele (vt tabel 4) perioodil 2018-2021 tekkis Järva vallas rõivajäätmeid (20 01 10) kokku ca 11 t, mis teeb kogu olmejäätmete kogusest ainult 0,1%. Tekstiilijäätmeid (20 01 11) tekkis aastal 2021 ainult 180 kg. Täna pole Järva valla rõiva- ja tekstiilijäätmete kogumine korraldatud jäätmeveoga hõlmatud ega ka paigutatud ühtegi vastavat konteinerit valla territooriumile. Korra, aastal 2022 oli võimalik rõiva- ja tekstiilijäätmeid ajutistesse konteineritesse viia. Momendil aga toimub rõiva- ja tekstiilijäätmete liigiti kogumine Järva valla inimestelt ainult Imavere keskkonnajäätmejaamas. Elanikel on siiski võimalus kasutuskõlblikud riided ja tekstiil tasuta üle anda Paide linna Uuskasutuskeskuses, Sõbralt Sõbrale kogumispunktis Rakveres ning mujal Eestis vastavates kogumiskonteinerites.

Materjalina üldjuhul segaolmejäätmetes sisalduvad rõiva ja tekstiilijäätmed taaskasutamiseks ei sobi, kuna on sageli määrdunud ning sisaldavad detailelemente (lukud, nööbid), mille eemaldamine on keerukas. Rõivaste korduskasutus on levinud tegevus, kuid neid andmeid ei ole võimalik kajastada ametlikus statistikas, seetõttu pole ka teada, kui palju suunati Järva valla elanike poolt rõivaid ja tekstiili korduvkasutusse näiteks läbi Uuskasutuskeskuse või Sõbalt Sõbrale kogumispunktidest.

Tekstiili- ja rõivajäätmete tekke vältimisel on eelistatud lahenduseks korrigeerida tarbimisharjumusi ja vähendada nn kiirmoe tööstuse toodete tarbimist. Olemasolevaid taaskasutamiseks kõlblikke esemeid on otstarbekas viia taaskasutusse. Käesoleva kava koostamise hetkel puuduvad Eestis teenused ja nõudlus tekstiilipõhiste, olmelise tekkega jäätmete tööstuslikus mahus käitlemiseks materjalina taaskasutamise eesmärgil.

Kui analüüsida perioodil 2018-2021 tekkinud ja kogutud olmejäätmete hulgas olevaid ohtlike jäätmete koguseid, siis näeme ohtlike jäätmete koguste kasvu võrreldes perioodi algusega (vt joonis 5). Eelkõige on olmejäätmete hulgast tekkinud ohtlikud jäätmed seotud elektroonikaseadmetega. Stabiilselt tekib Järva vallas ohtlikest olmejäätmetest ka luminescentslame, keskmiselt ca 352 kg/a (vt tabel 4).

Joonis 5. Olmejäätmete hulgas olevate tava- ja ohtlike jäätmete jagunemine Järva vallas perioodil 2018-2021. (allikad: JATS ja Keskkonnaportaali)

Kui analüüsida perioodil 2018-2021 tekkinud ja kogutud olmejäätmete hulgas olevaid ohtlike jäätmete (20*-koodiga jäätmed) koguseid, siis näeme ohtlike jäätmete suhteliselt stabiilset

¹⁸ SEI Tallinn „Segaolmejäätmete, eraldi kogutud paberi- ja pakendijäätmete ning elektroonikaromu koostise ja koguste uuring“ (<https://www.sei.org/publications/segaolmejaatmete-uuring/>) (2020)

teket (vt joonis 5). Kokku tekkis perioodil 2018-2021 olmejäätmete hulgas ohtlikke jäätmeid 223 t, mis teeb keskmiselt ca 56 t/a. Aastal 2021 tekkis Eestis ohtlike jäätmeid olmejäätmete hulgast 0,04%, Järva vallas see-eest 2,9%. Järva valla elanikud saavad enamus olmes tekkivaid ohtlikke jäätmeid üle anda Järva valla keskkonnajäätmejaamades.

Olmejäätmete tekke vähendamise edendamisel on peamine roll täita Järva vallas elavatel inimestel, kelle teadlikkusest ja tarbimisharjumustest sõltub suuresti nii pakendijäätmete, toidujäätmete kui ka muude olmejäätmete koguse vähendamine. Olmejäätmete kogus sõltub eelkõige tarbimisharjumistest, kaubandus- ja teiste teenindustevõtete lähedusest ning kui hästi võetakse osa liigiti kogumisest (paber ja kartongi, pakendijäätmete ja biolagunevate jäätmete eraldi kogumisest ja üle andmisest).

3.4. Pakendijäätmete teke ja kogumine

Pakend on mis tahes materjalist valmistatud toode, mida kasutatakse kauba mahutamiseks, kaitsmiseks, käsitsemiseks, kättetoimetamiseks või esitlemiseks selle kauba olelusringi vältel: toormest kuni valmiskaubani ning tootja käest tarbija kätte jõudmiseni. Pakendiks loetakse ka samal eesmärgil kasutatavaid ühekorrapakendeid¹⁹.

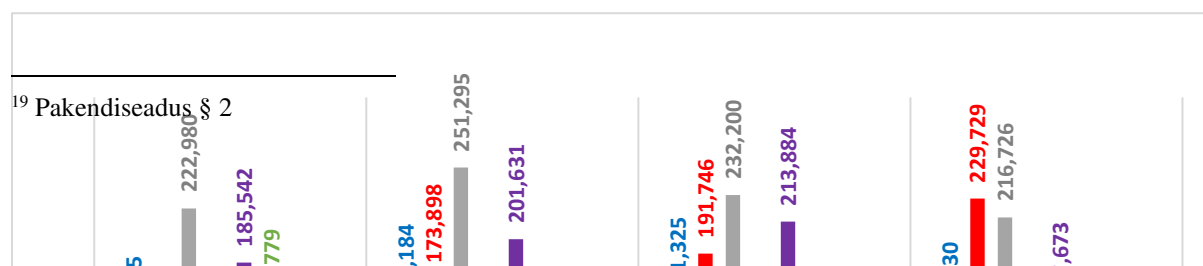
Pakendiseadusest tulenevalt on omavalitsustel pakendi ja pakendijäätmete kogumissüsteemis koordineeriv roll. Kohalik omavalitsus peab kindlaks määrama oma haldusterritooriumil pakendi ja pakendijäätmete kogumisviisid ning sätestama need oma jäätmehoolduseeskirjas.

Pakendite kogumine toimub Järva vallas nii korraldatud jäätmeveo raames kui ka üle 70 avaliku konteineriga. Pandipakendeid saab ära anda ka vastava pakendiga toodet müüvates kauplustes. Lisaks saab ohtlikke aineid sisaldavaid pakendeid (15 01 10*) üle anda kõikides Järva valla keskkonnajäätmejaamades. Segapakendeid (15 01 06) saab üle anda ainult Järva-Jaani ja Koeru keskkonnajäätmejaamades ning paber- ja kartongpakendeid (15 01 01) saab üle anda Kareda ja Imavere keskkonnajäätmejaamades.

Vastavalt JATS ja Keskkonnaportaali andmetele (vt tabel 4) koguti Järva vallas perioodil 2018-2021 pakendeid (15-koodiga jäätmed¹⁰) kokku 3330 t. Pakendijäätmetest koguti vaadeldaval perioodil kõige enam puitpakendeid (15 01 03) (vt joonis 6). Kogu pakendite kogusest moodustas puitpakend ca 28% ehk 923 t. Eesti keskmine klaaspakendite kogus kogu pakendite kogusest aastal 2021 oli ca 23%. Pakenditest tekkis ca 23% segapakendeid (15 01 06), 21% plastpakendeid (15 01 02) ja 17% paber- ja kartongpakendeid (15 01 01). Eesti keskmised aastal 2021 olid vastavalt 1,7%, 11% ja 32%.

Vaadeldaval perioodil on kõikide pakendite osakaal kõikunud (vt joonis 6), ega näita kindlat tõusutrendi. Siiski on oluline välja tuua, et puit- ja plastpakendite osakaal jääb üle 20% ning ainult neljandik tekkinud pakenditest on segapakendid. See näitab Järva vallas heal tasemel pakendite liigiti kogumist. Siiski paber- ja kartongpakendite osakaalus jääda suuressti alla Eesti keskmisele tulemusele.

Järva vallas tekkis ainult kahte sorti ohtlikke pakendeid: ohtlike ainetega saastatud pakendid (15 01 10*) ja ohtlike ainetega saastatud absorbendid/kaitseriieetus (15 02 02*) (vt. joonis 6). Kokku tekkis Järva vallas perioodil 2018-2021 ohtlikke pakendeid kogu pakendite hulgast ca 3,6% ehk 121 t (Eesti keskmine aastal 2021 oli ca 1.1%).

Joonis 6. Pakendijäätmete kogumine Järva vallas 2018-2021. (allikad: JATS ja Keskkonnaportaali)

Pakendijäätmete liigiti kogumise ja taaskasutuse määra on võimalik suurendada juba juurdunud pakendite eraldi kogumist veelgi edendades. Pakendijäätmete liigiti kogumise ja taaskasutuse määra suurendamiseks tuleb liikuda kolmes suunas:

- teha intensiivsemat teavitustööd
- muuta pakendite eraldi kogumine elanikkonnale mugavamaks tuues pakendikonteinerid olmejäätmete konteinerite juurde
- lisada avalikke pakendikonteinereid käidavatesse kohtadesse nagu kaupluste vahetuslähedusse ja külaväljakutele

Mugavust loob nii pakendikotiteenus kui ka konteinerite lähedus pakendijäätmete tekkekohale. Pakendite viimine vastavasse konteinerisse ei tohi olla ebameeldiv toiming (prügi vedeleb ümbruses, konteinerid on ületäitunud, pole töökorras või on määrdunud ja haisevad).

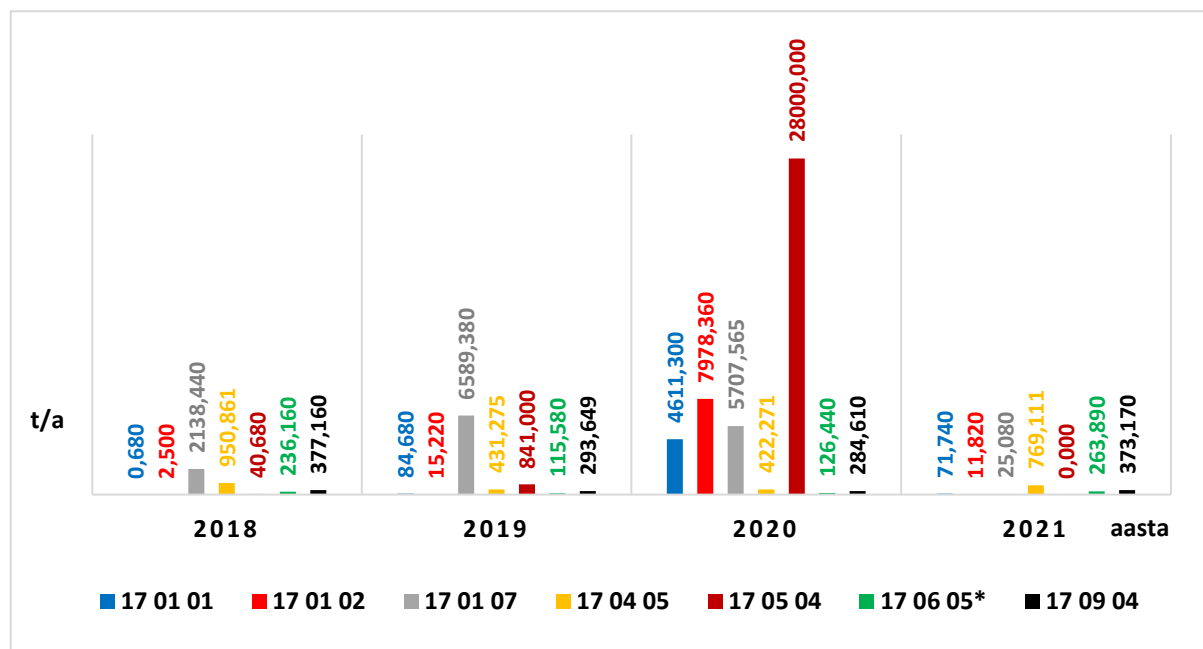
Pakendite tekkekohas kogumine pakendikotiteenusena eramajadele ning pakendikonteinerite teenusena kortermajadele ja asutustele on üks arengusuundadest pakendijäätmete liigiti kogumise efektiivsuse suurendamisel. Pakendikotiga väravast või pakendikonteineriga hoovist pakendite kogumine on oluliselt mugavam kui avaliku pakendipunkti kasutamine ja sellisel moel on taaskasutusorganisatsioonidel võimalik koguda paremini sorteeritud ja puhtamaid pakendijäätmeid. Tekkekohal kogumisega välditakse avalike pakendikonteineritega kaasnevat risustamist.

3.5. Ehitus- ja lammutusjäätmete teke ja kogumine

Ehitusjäätmed on ehitus-, remondi- ja lammutusjäätmed, mittekasutatav väljaveetav pinnas, puidu, metalli, betooni, telliste, ehituskivide, klaasi ja muude ehitusmaterjalide jäätmed, sh need, mis sisaldavad asbesti ja teisi ohtlikke jäätmeid, mis tekivad ehitamisel ja remontimisel ning mida ehitusobjektidel tööde tegemiseks ei kasutata.

Analüüsides Järva vallas tekkinud ehitus- ja lammutusjäätmeid (17-koodiga jäätmed¹³), näeme, et perioodil 2018-2021 tekkis neid jäätmeid kokku 61 959 t. Kuna aastal 2020 toimus Järva vallas mitme suure objekti (Järva-Jaani ühiselamu; Ämbra küla küttelao, Aravete katlamaja ja Peetri aleviku soojustrass) kütusehoidla lammutamine, siis tekkis nendel aastatel suures koguses (28 000 t) kivi ja pinnase jäätmeid (17 05 04) ning 12297 t betooni ja tellise

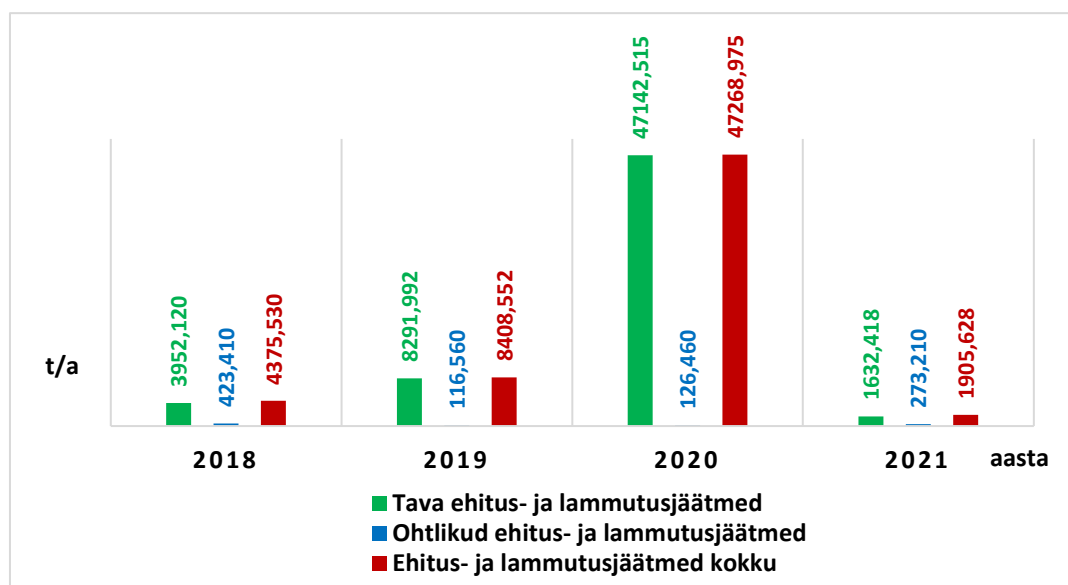
jäätmeid (17 01 07). Samuti tekkis aastal 2020 suuremas koguses telliseid (17 01 02) ja betooni (17 01 01). Vaadeldava perioodi teistel aastatel neid jäätmeid sellises koguses ei tekkinud (vt joonis 7).

Joonis 7. Järva valla koguselt suurimad ehitus- ja lammutusjäätmete tekkekogused 2018-2021. (allikad: JATS ja Keskkonnaportaal)

Regulaarselt tekkis ehitus- ja lammutusjäätmetest rauda ja terast (17 04 05), keskmiselt 643 t/a ning ehitus- ja lammutusprahti (17 09 04), keskmiselt 332 t/a. Nende jäätmete puhul suuri aastaseid kõikumisi näha ei ole (vt joonis 7).

Tabelist 4 ja jooniselt 8 on näha, et perioodil 2018-2021 Järva vallas tekkinud tava ehitus- ja lammutusjäätmete kogused erinevad kordades ohtlikest jäätmetest. Nii tava kui ka ohtlikud ehitus- ja lammutusjäätmete kogused on vaadeldaval perioodil kõikunud aastate raames ega näita kindlat tõusu või langust.

Joonis 8. Tava- ja ohtlike ehitus- ja lammutusjäätmete jagunemine Järva vallas perioodil 2018-2021. (allikad: JATS ja Keskkonnaportaal)

Kokku tekkis aastatel 2018-2021 ohtlikke ehitus- ja lammutusjätmeid ca 940 t. Sellest 748 t tekkis asbesti sisaldavad jätmeid (17 06 05* ja 17 06 01*), mis on 80% Järva vallas tekkinud ohtlikest jätmetest. Kogu ehitusjätmete osakaalust on asbestijätmete kogus 1%.

Teised Järva vallas tekkinud jäätmekogused on vaadeldavad tabelis 4. Ehitusjätmete teke on Järva vallas tavapärane, kuna igapäevased ehitustööd on tavalised.

Järva vallas saab ehitusjätmetest üle anda ainult klaasi (17 02 02), sedagi ainult Koigi, Imavere ja Koeru keskkonnajäätmetes. Ülejäänud ehitusjätmed tuleb üle anda vastavat keskkonnakaitseluba omavale isikule või viia tasu eest naaberomavalitsuse keskkonnajäätme/jäätmekäitluskohta.

Alates aastast 2020 tuleb ehitus- ja lammutusjätmeid taaskasutada vähemalt 70% ulatuses nende jätmete kogumassist²⁰. Aastal 2021 suunati Eestis 94% ehitusjätmeid taaskasutusse, Järva vallas tekkinud ehitus- ja lammutusjätmeid taaskasutusse ei suunatud vaid transporditi välja teistesse jäätmekäitluskohtadesse.

Ehitus- ja lammutusjätmete käitlusesse ja taaskasutamisesse suunamisel on oluline välja töötada nende jätmete käitlemise eesmärgid omavalitsuse siseselt ning luua vastavad tingimused. Ehitus- ja lammutusjätmete käitlemise küsimused saab lahendada juba ehitise projekteerimise etapis. Samuti on oluline tegeleda järelevalvega, et ehitus- ja lammutusjätmed ei satuks loodusesse ebaseaduslike prügilatena.

Järva vallas reguleerib ehitus- ja lammutusjätmete käitlust jäätmehoolduseeskiri, mille alusel vastutab ehitusjätmete nõuetekohase käitlemise eest jäätmevaldaja kuni nende taaskasutamiseni või üleandmiseni jäätmevedajale. Ehitise vastuvõtmisel tuleb muude dokumentide hulgas esitada õiend jätmete nõuetekohase käitlemise kohta.

3.6. Biolagunevate ja olmereovee puhastusest tekkivate jätmete teke, kogumine ja käitlemine

Biolagunevad jätmed moodustavad olulise osa segaolmejäätmetest. Stockholmi Keskkonnainstituudi Tallinna Keskuse (edaspidi SEI Tallinn) poolt läbiviidud sortimisuuringu¹⁹ tulemuste kohaselt oli biojätmete sisaldus segaolmejäätmetes Eestis keskmiselt 32%. Sealjuures valdava osa biojätmetest moodustasid köögi- ja sööklajajätmed (73%).

Biolagunevate köögi- ja sööklajajätme ehk toidujätmete liigiti kogumine avaldab suurimat mõju segaolmejäätmete tekkemahu vähenemisele ning toidujätmete taaskasutamisele suurimas võimalikus mahu. Selleks peavad olema kõik jäätmevaldajad hõlmatud biolagunevate köögi- ja sööklajajätmete tekkekohal kogumisega ning võimaldama peab tekkekohal kompostimist, kui jäätmevaldaja rakendab selleks nõuetekohaseid toiminguid (kompostimise toiming on reglementeeritud).

Nii biolagunevaid kui ka olmevee puhastusest tekkivaid setted on võimalik kompostida vastavalt keskkonnaministri 08.04.2013 määrusele nr 7 „Biolagunevatest jätmetest komposti tootmise nõuded” ja 19.07.2017 määrusele nr 24 “Reoveesetest toote valmistamise nõuded”.

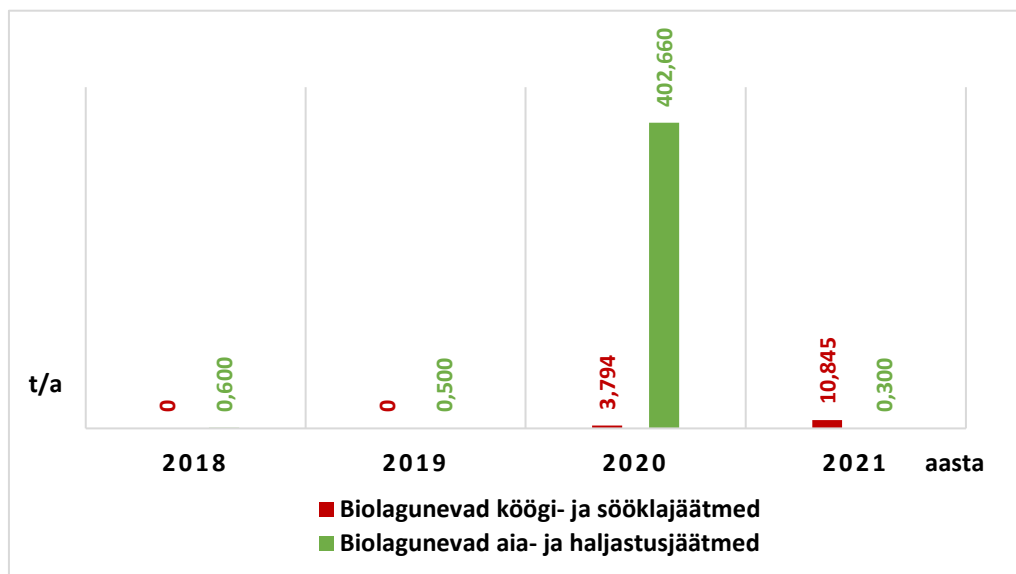
Järva valla keskkonnajäätmetes ei võeta vastu biojätmeid. Samas saavad uue hankeperioodi algusega Järva valla elanikud jäätmehoolduseeskirja kohaselt biolagunevad aia- ja haljastusjätmed üle anda korraldatud jäätmeveo raames ning ka ise kompostida lahtiselt aunas või kompostris. Biolagunevaid köögi- ja sööklajajätmeid on lubatud kompostida

---

²⁰ Jäätmeseadus § 136³ lg 1 p2

kinnistes kompostrites või hajaasustuses eramute juures ka lahtistes kompostiaunades oma kinnistu piirides.

Perioodil 2018-2021 tekkis Järva vallas nii köögi- ja sööklajäätmeid (20 01 08) kui ka biolagunevaid aia ja haljastusjäätmeid (20 02 01), mille kogused on vaadeldavad joonisel 9. Liigiti kogutud biolagunevate jäätmete (20 01 08 ja 20 02 01) osakaal võrreldes olmejäätmete kogusega on Järva vallas väike, ca 5,4%. Samuti on see väga väike osakaal võrreldes Eesti keskmisega¹⁹. Analüüsides Järva vallas liigiti kogutud biojäätmete koguseid näeme, et enamus biojäätmete teke on seotud aia- ja haljastusjäätmete tekkega aastal 2020 (vt joonus 9). Siinkohal peab mainima, et elanike poolt oma kinnistul kompostitud biojäätmete kogused ametlikes andmetes ei kajastu, seega pole välja toodud ka joonisel 9.

Joonis 9. Biolagunevate aia- ja haljastusjäätmete, köögi- ja sööklajäätmete tekkekogused Järva vallas perioodil 2018-2021. (allikad: JATS ja Keskkonnaportaali)

Vastavalt JATS ja Keskkonnaportaali andmetele tekkis Järva vallas perioodil 2018-2021 olmereovee puhastuses tekkivaid jäätmeid (19 08 05) kokku 731 t (vt tabel 4), samas septikujäätmeid (20 03 04) Järva vallas ei tekkinud. Aastal 2021 suunati Järva vallas 100% tekkinud olmereovee puhastuses tekkivaid jäätmeid taaskasutusse, seda eelkõige praakkomposti kasutamise näol.

Kuna olmejäätmetest moodustavad suure osa biolagunevad köögi- ja sööklajäätmed¹⁹, siis on jäätmetekke vältimiseks ja vähendamiseks oluline, et iga jäätmevaldaja (nii elanik, asutus kui ettevõtte) rakendaks selleks asjakohaseid meetmeid. Eelistatuimaks lahenduseks on korrigeerida oma tarbimisharjumusi viisil, mis loob eeldused toidu raiskamise piiramiseks ja jäätmete väheseks tekkimiseks. Toiduainete kaubandusest ja tootmisest tekkivad mittevajalikud või realiseerimistähtaja ületavad tooted on mõistlik anda Toidupangale vms organisatsioonile, kes jagab need edasi abivajajatele.

Biolagunevate köögi- ja sööklajäätmete nõuetekohase kogumise kontrollimisel on otstarbekas panna vastav kohustus jäätmeveo teostajale ning luua motiveeriv sanktsioonide süsteem nende jäätmevaldajate osas, kes korduvalt rikuvad toidujäätmete liigiti kogumise nõuet ja segavad need teiste jäätmete hulka.

Järva vallas tuleb käesoleva jäätmekava rakendamise perioodil arendada nii biolagunevate jäätmete liigiti kogumist, mille raames on hõlmatud kõik jäätmevaldajad, kui soodustada tekkekohal kompostimist vastavalt nõuetele. Samuti peaks analüüsima Järva vallas jäätmete kompostimise mõjusid ning positiivse mõju korral seda arendama.

3.7. Ohtlike jäätmete teke ja kogumine

Jäätmeseaduse § 65 lõike 2 kohaselt kohustub kohalik omavalitsus oma haldusterritooriumil korraldama kodumajapidamistes tekkivate ohtlike jäätmete kogumist ja üleandmist jäätmekäitlejatele.

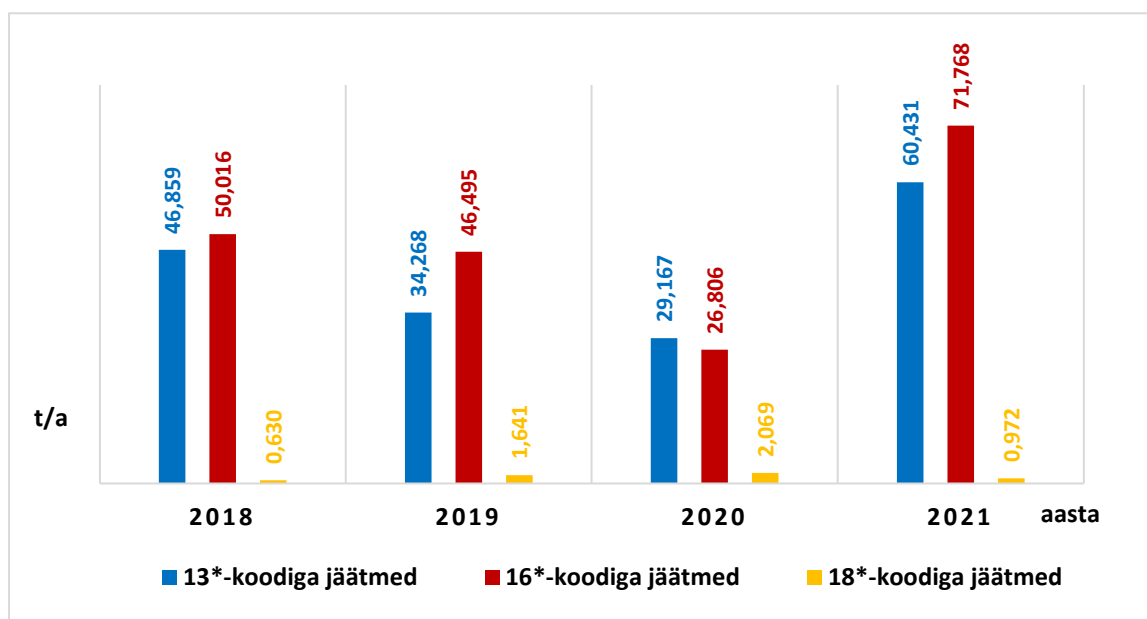
Ohtlikke jäätmeid tekib nii majapidamistes kui ettevõtetes. Majapidamistes jääb üle peamiselt vanu akusid, patareisid, värvijäätmeid, ohtlikke pakendeid, vanu ravimeid ja päevavalguslampe jmt. Ettevõtetes tekib nii spetsiifilisi tootmisjääke kui majapidamisega sarnaseid ohtlikke jäätmeid. Ohtlikud jäätmed peab eraldama nende tekkekohas, sest need kujutavad ohtu nii inimese tervisele kui ka keskkonnale.

Enamus olmes tekkivaid ohtlikke jäätmeid (vt peatükk 3.3) saab Järva vallas viia Järva valla erinevatesse keskkonnajaamadesse.

Käesoleva jäätmekava peatükkides 3.3, 3.4, 3.5 ja 3.9 käsitletakse ka olmejäätmete, pakendijäätmete, ehitus- ja lammutusjäätmete ning tööstusjäätmete hulgas olevaid ohtlikke jäätmeid. Kaevandamisel, nafta ja õli rafineerimisel, keemiatööstuses ning põllumajanduses ohtlikke jäätmeid Järva vallas ei tekkinud.

Selles peatükis vaadeldakse lähemalt ohtlikke jäätmeid nagu 13* (õli- ja vedelkütusejäätmed (välja arvatud toiduõlid ning jaotistes 05, 12 ja 19 nimetatud jäätmed)), 16* (nimistus mujal nimetamata jäätmed) ja 18* (inimeste või loomade tervishoiu või sellega seotud uuringute käigus tekkinud jäätmed (välja arvatud köögi- ja sööklajajäätmel, mis ei ole tervishoiuga otseselt seotud)).

Joonisel 10 on näidatud vaadeldavate ohtlike jäätmete koguste teke perioodil 2018-2021.

Joonis 10. Vaadeldavate ohtlike jäätmete koguste teke Järva vallas perioodil 2018-2021. (allikad: JATS ja Keskkonnaportaali)

Jooniselt 10 ja tabelist 4 välja toodud andmete alusel tekkis perioodil 2018-2021 vaadeldavatest ohtlikest jäätmetest kõige rohkem just 16*-koodiga ohtlikke jäätmeid, nende seast ülekaalukalt 16 01 04* (romusõidukid) 97 t. Suures koguses tekkisid ka 16 06 01* (pliiakud) ja 16 07 08* (õli sisaldavad jäätmed), vastavalt 40 t ja 52 t. Enamus 16-koodiga jäätmed (nii tava kui ka ohtlikud jäätmed) on tekkinud romusõidukitega ja nende parandamisega/kõrvaldamisega seotud tegevusest. Vastavalt KOTKAS infosüsteemi

andmetele on Järva vallas ühele ettevõttele väljastatud keskkonnakaitseluba romusõidukite demonteerimiseks ja varuosade korduskasutuseks ettevalmistamiseks.

Järva vallas 13*-koodiga jäätmetest tekkis perioodil 2018-2021 kõige enam 13 07 03* (õlipüünistes lahutatud õline vesi), kokku 130 t. Olulises koguses, 25 t, tekkis ka mootori-, käigukasti- ja määrideõlisid (13 02 08*), mis tekib samuti suures osas sõidukitega ja nende parandamisega/kõrvaldamisega seotud tegevusest. Teisi 13*-koodiga jäätmeid tekkis alla 10 t.

18*-koodiga jäätmete koguste teke perioodil 2018-2021 võrreldes 13*-koodiga jäätmetega ja 16*-koodiga jäätmetega on väike (vt joonis 10), kokku alla 5 t. 18*-koodiga jäätmete hulgas tekkis kõige enam inimese tervise raviga seotud jäätmeid. Tabelist 4 on näha, et perioodil 2018-2021 tekkis Järva vallas aastas keskmiselt 1,3 t meditsiinijäätmeid kõikides 630 kg-st aastal 2018 kuni 2 t aastal 2021. Siinkohal on tegemist nii inimeste kui ka loomade ravil tekkinud meditsiinijäätmetega.

Tervishoiul tekkivate jäätmete käitluse riikliku juhendmaterjali järgi on riiklikul tasandil paika pandud tervishoiu jäätmete kogumispunktid teise ja kolmanda tasandi haiglate juures. Tervishoiuasutustes peab riskijäätmeid koguma kindlasti olmejäätmetest eraldi ja tekkivad jäätmed suunama käitlemiseks riskijäätmete käitlussüsteemi. Tervishoiu asutuste jäätmete käitlemise täpsed tingimused sätestatakse jäätmehoolduseeskirjas. Tervishoiujäätmete käitlemise juhendmaterjalid on leitavad Terviseameti kodulehelt: <https://www.terviseamet.ee/et/nakkushaigused-menuu/tervishoiutootajale/nakkusohutuse-juhendid-ja-soovitused>.

13*-koodiga, 16*-koodiga ja 18*-koodiga jäätmete osakaal kokku Järva vallas perioodil 2018-2021 kogu ohtlike jäätmete hulgas on 19%. Tegemist on siiski jäätmetega, mis tekivad äritegevuse tagajärjel, mitte olmejäätmetena kodudes.

Ohtlike jäätmetena käsitletakse ka eterniidijäätmeid ehk asbesti sisaldavaid ehitusmaterjale (17 06 01* ja 17 06 05*). Asbestist materjale enam ehituses ei kasutata ehk kogu asbesti sisaldav materjal tekib vanade ehitiste renoveerimise-lammutamise tulemusena eelkõige eterniidist katuseplaatidest. Asbesti jäätmete analüüs on täpsemalt välja toodud peatükis 3.5.

Ohtlike jäätmeid tekitavad ettevõtted (sh meditsiinasutused) peavad sõlmima ohtlike jäätmete üleandmiseks lepingu vastavat keskkonnakaitseluba omava ettevõttega. Ohtlike jäätmete kogumiseks peavad ettevõtted rajama või leidma spetsiaalse koha, mis on vastavalt märgistatud, ning kogumiseks tuleb kasutada spetsiaalset jäätmetaarat. Samuti peavad eelnimetatud ettevõtted vastu võtma ettevõttesisesed jäätmekäitluseeskirjad. Ohtlike jäätmete kogumise ja üleandmisega seotud kulud katavad ettevõtted ise. Jäätmete üleandmise tõestamise aluseks on ohtlike jäätmete saatekiri.

3.8. Probleemtoodete jäätmete kogumine ja käitlemine

Eestis kehtiv jäätmeseadus kehtestab nn probleemtoodetele tootjavastutuse põhimõtte, mis tähendab, et tootja on kohustatud tagama tema valmistatud, edasimüüdud või sisseveetud probleemtoodest tekkivate jäätmete kokku kogumise ja nende taaskasutamise või kõrvaldamise.

Probleemtoodet on kõik tooted, mille jäätmed võivad põhjustada kõrgendatud riske inimese tervisele ja keskkonnale. Siiani on reguleeritud probleemtoodete käitlust koos teiste ohtlike jäätmetega, kuid nende kõrgendatud riskist tulenevalt tuleb nende käitlemisele täiendavat tähelepanu pöörata.

Probleemtooted on²¹:

- patareid ja akud
- mootorsõidukid ja nende osad
- rehvid
- elektri- ja elektroonikaseadmed ja nende osad
- põllumajandusplast

Patareid ja akud

Tootja on kohustatud kantavate patareide ja akude ning mootorsõidukite patareide ja akude jäätmed tarbijalt turustaja müügikohtade kaudu tagasi võtma tasuta, sõltumata sellest, kas tarbija kavatseb osta uue patarei või aku või mitte. Tootja varustab turustajat kogumiseks vajaliku kogumismahutiga.

Tootja on kohustatud patareide ja akude turustajalt, kohalikul omavalitsuselt ning kohaliku omavalitsuse keskkonnajärgse halduslepingu alusel haldavalt jäätmeäärmekäitlajalt patarei- ja akujäätmed tasuta tagasi võtma.

Patareide ja akude tootjavastutuse kohustusega tegeleb MTÜ EES-Ringlus ja MTÜ Eesti Elektroonikaromu.

Analüüsid tabelis 4 välja toodud JATS ja Keskkonnaportaali andmeid, siis näeme, et Järva vallas perioodil 2018-2021 ei tekkinud probleemtoodete nimekirja²² lisatud parteisid ja akusid (16 06 05). Samas tekkis samal perioodil pliiaakusid (16 06 01*) kokku ca 40 t ja kodumajapidamises patareisid (20 01 33*) kokku ca 1,5 t, mis ei ole lisatud probleemtoodete nimekirja.

Mootorsõidukid ja nende osad

Mootorsõidukite ja nende osade (sh rehvide) tagasivõtmise peavad tootja-vastutuse põhimõttel ellu rakendama ja finantseerima tootjad ja turustajad, kes võivad selle ülesande delegeerida jäätmeäärmekäitlajatele.

Romusõiduk on ohtlik jääde, mida tohib käidelda ainult ohtlike jäätmete käitlemise õigust omav ettevõtja. Romusõiduki käitluskoha (kogumiskoht, lammutuskoda) tegevus peab vastama kõikidele seadusega sätestatud nõuetele. Romusõidukite kogumine ja tootjale tagastamine tuleb tootjal korraldada selliselt, et romusõiduki omanikule oleks romusõidukist loobumine võimalikult mugav ning romusõiduki kogumiskohta üleandmine võimalik vähemalt tema elukohajärgse maakonna piires. Romusõidukite tekkekogus Järva vallas on vaadeldav tabelis 4 ja täpsemalt on välja toodud peatükis 3.7.

Rehvid

Vanarehvide kogumiseks on MTÜ Rehvinglus loonud tootjavastutussüsteemi. Rehvitöökodade kliendid nii eraisikud kui firmad võivad rehvitöökotta, mis on sõlminud lepingu, rehvinglusega anda oma rehvid tasuta üks ühe vastu. Üks ühe vastu vastuvõtmine tähendab, et iga ostetud rehvi kohta saab rehvitöökotta jätta ühe samatüübilise rehvi.

Vastaval JATS ja Keskkonnaportaali andmetele (vt tabel 4) koguti Järva vallas vanarehve (16 01 03) perioodil 2018-2021 kokku 723 t. Vanarehvide aastased kogused kõikisid tugevasti aastate kõikides: 81 t aastal 2019 kuni 467 t t-ni aastal 2018. Järva valla elanik saab vanarehve üle anda nii Koeru, Imavere, Järva-Jaani kui ka Kareda keskkonnajärgsele.

Keskkonnaamet on väljastanud Järva vallas mitmeid keskkonnakaitsealubasid vanarehvide kasutamiseks silohoidlate kile raskusteks ja ralliraja ääristamiseks.

---

²¹ Jäätmeseadus § 25

²² Keskkonnaministri 02.07.2007 määrus nr 49 "Probleemtoodetest tekkinud jäätmete täpsustatud nimistu"

Elektri- ja elektroonikaseadmed ja nende osad

Turustaja on kohustatud oma müügikoha kaudu, mille müügiplind on vähemalt 400 m², elektri- ja elektroonikaseadmed kasutajalt tasuta vastu võtma turustava seadmega sama liiki ja sama otstarvet täitvast seadmest tekkinud elektriromu või mille väline mõõt ei ületa 25 cm. Kui kodumajapidamises kasutatava elektri- ja elektroonikaseadme turustajal ei ole mööda avalikke teid 10 km raadiuses kodumajapidamiste elektroonikaromude kogumiskohta, peab tootja turustaja müügikoha kaudu füüsiliselt isikult tasuta tagasi võtma talle müüdava seadmega sama liiki ja sama otstarvet täitvast seadmest tekkinud elektroonikaromu, sõltumata sellest, kas see füüsiline isik on soetanud või soetab turustajalt samalaadse seadme.

Tootja on kohustatud turustajalt ja Järva Vallavalitsuselt kodumajapidamiste elektroonikaromud (ka saastunud) tasuta vastu võtma, sõltumata üleantavate elektroonikaromude arvust. Tootja on kohustatud tagasi võtma kõik elektroonikaromud ka siis, kui alates 1. jaanuarist 2019. a kehtima hakanud kogumise määr 65% on saavutatud.

Elektri- ja elektroonikaseadmeid koguvad ning käitlevad peamiselt kaks tootjavastutusorganisatsiooni: Mittetulundusühing EES-Ringlus ja Mittetulundusühing Eesti Elektroonikaromu. Tabelist 4 on näha, et kodumajapidamises tekkis elektroonikaromusid (20 01 35* ja 20 01 36) Järva vallas perioodil 2017-2021 kokku ca 139 t.

Eestis kogub ja käitleb (valmistab ette nende jäätmete ümbertöötlemiseks Soomes) lambijäätmeid Ekogaisma Eesti OÜ. Järva vallas saab Ekogaisma Eesti OÜ poolt kogutavaid lambijäätmeid ära anda kõikides Järva valla keskkonnajäätmetes.

Tabelist 4 on näha, et lambijäätmetest perioodil 2018-2021 tekkis Järva vallas kodumajapidamises ainult 20 01 21* (luminestsentslambid ja muud elavhõbedat sisaldavad jäätmed) lambijäätmeid, keskmiselt 352 kg/a kõikides 174 kg-st aastal 2021 kuni 429 kg-ni aastal 2020.

Põllumajandusplast

Tootja on kohustatud põllumajandusplasti jäätmed piiramata koguses tasuta tagasi võtma nii põllumajandusplasti kasutajalt, kohalikul omavalitsuselt kui ka kohaliku omavalitsuse keskkonnajäätmetes lepingu alusel haldavalt jäätmekäitlejalt. Alates 1. jaanuarist 2013 peavad olema kõigis põllumajandusplasti müügikohtades üleval teated, kuhu saab põllumajandusplasti jäätmeid tagastada (asukohad ja telefoninumbrid, kust on võimalik saada asjakohast infot).

Peatükis 3.9 ja joonisel 12 on näidatud põllumajandusjäätmete tekkekogused. Kuigi jäätmeseaduse määruse²³ lisale ei ole põllumajandusplasti jäätmekood 02 01 04 täpsustatud nimekirjas, tekkis seda jäädet Järva vallas perioodil 2018-2021 kokku 398 t.

3.9. Tööstusjäätmete, põllumajandusjäätmete ja kaevandusjäätmete teke, kogumine ja käitlemine

Tööstusjäätmed on tööstuses- ja tootmises majandustegevuseks tekkinud jäätmed. Põllumajandusjäätmed tekivad eelkõige põllumajanduses, loomakasvatades, metsanduses, aianduses ja haljastuses. Põllumajanduses tekivad peamiselt biolagunevad jäätmed nagu sõnnik ja taimekudede jäätmed. Põllumajanduses tekib ka ohtlikke jäätmeid näiteks pestitsiidid, fungitsiidid, indektsiidid, kemikaalid, meditsiinijäätmed loomade ravil jne. Kaevandamisjäätmed tekivad maavarade kaevandamise tulemisel, milleks on eelkõige aheraine.

Kliimaministeeriumi²³ andmetel tekib Eestis kõige rohkem tööstus- ja kaevandusjäätmed põlevkivi kaevandamise ja töötlemise käigus. Suur osa tööstusjäätmetest tekib veel

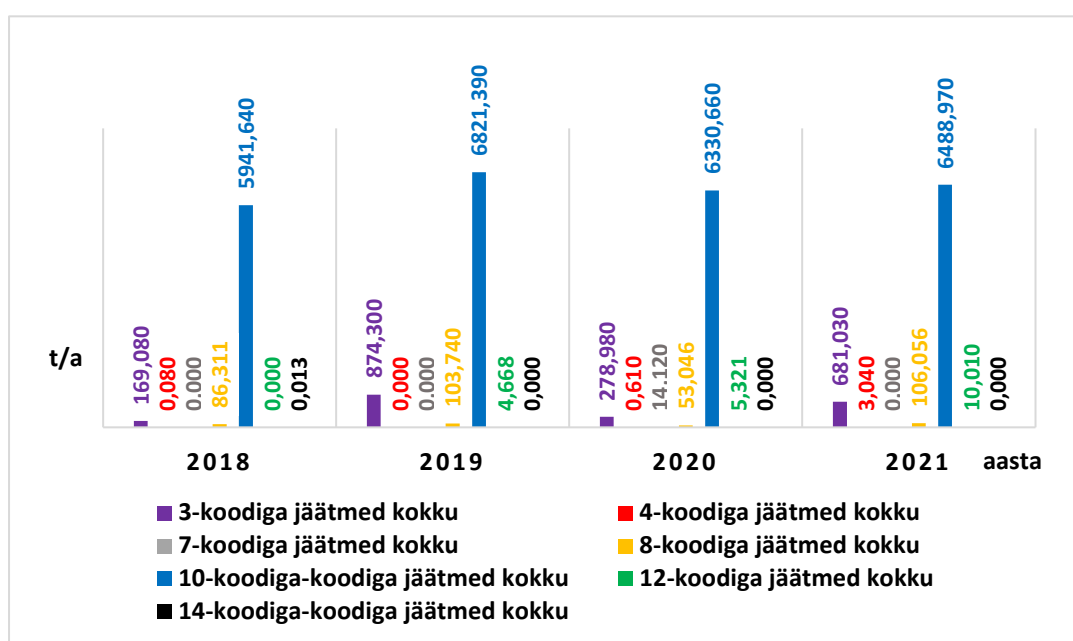
²³ <https://kliimaministeerium.ee/>

puidutööstuses ja tsemenditööstuses. Enamus tööstus- ja kaevandusjätmeid on võimalik suunata taaskasutusse.

Tööstusjätmeteks saab Järva vallas pidada 03-, 04-, 07-, 08-, 10-, 12- ja 14-jäätmekoodiga¹⁰ jätmeid. 13- ja 16-jäätmekoodiga jätmed on Järva vallas küll pigem tööstusliku tekkega, kuid nende kogused on analüüsitud peatükis 3.7. Kaevandusjätmed märgitakse 01-koodiga ja põllumajandusjätmed 02-koodiga¹⁰.

Täpsem tööstusjätmete teke Järva vallas on vaadeldav joonisel 11.

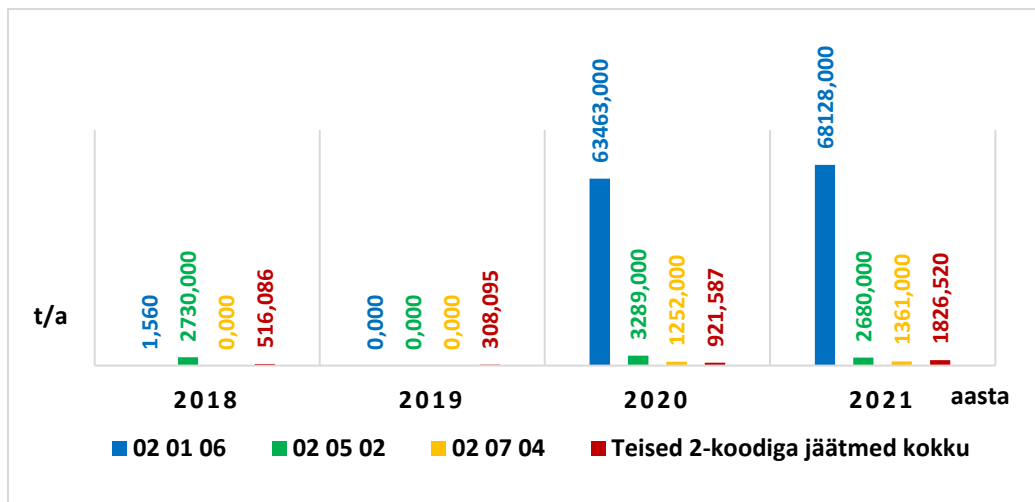
Analüüsides tabeli 4 ja joonise 11 andmeid, näeme, et kõige enam tekkis perioodil 2018-2021 Järva vallas tööstusjätmetest termilises protsessis tekkinud jätmeid (10-koodiga jätmed), mida tekkis kokku ca 25583 t, mis on 91% kogu käesolevas peatükis vaadeldavatest tööstusjätmetest. Suures koguses tekkis ka puidutöötlemise jätmeid (03-koodiga jätmed), kokku 2 003 t ehk 7% kogu siin peatükis vaadeldavatest tööstusjätmetest. Teiste vaadeldavate tööstusjätmete osakaal jäi väga väikeseks, kokku alla 2% (vt joonis 11).

Joonis 11. Tööstusjätmete tekkekogused Järva vallas perioodil 2018-2021. (allikad: JATS ja Keskkonnaportaali)

Järva vallas on väljastatud kuus keskkonkakaitselemaavara kaevandamiseks, kus kaevandatakse, liiva, kruusa, turvast ja dolokivi. JATS ja Keskkonnaportaali andmetel perioodi 2018-2021 ei tekkinud Järva vallas kaevandamisjätmeid (01 01 02) (vt. tabel 4).

Põllumajandusjätmeid tekkis perioodil 2018-2021 kokku 146 477 t, millest 90% ehk 131 593 t moodustasid loomade väljaheited (02 01 06). Suures osas tekkis ka põllumajandussaaduste töötlemisel tekkivaid jätmeid nagu piimatööstuse reovee kohtpuhastusetteid (02 05 02) 6% ehk 8699 t ja alkoholi tootmisel tekkinud jätmeid (02 07 04) ca 2% ehk 2613 t. Ülejäänud põllumajanduses tekkinud jätmete kogus moodustab natukene üle 2% kogu põllumajandusjätmete osakaalust (vt. tabel 4 ja joonis 12).

Joonis 12. Põllumajandusjäätmete tekkekogused Järva vallas perioodil 2018-2021. (allikad: JATS ja Keskkonnaportaal)

3.10. Jäätmekäitluskohad ja jääkreostusobjektid Järva vallas

Jäätmeseadusele vastavalt tuleb jäätmete kõrvaldamisel ja segaolmejäätmete taaskasutamisel läheduse põhimõtet rakendades vedada jäätmed lähimasse nõutele vastavasse prügilasse või keskkonnajäätme, kus toimub edasine jäätmete töötlemine.

Jäätmekäitluskohtade rajamisel tuleb arvestada nende kaugust olulisematest omavalitsuse territooriumil asuvatest tõmbepunktidest, et ühildada elanike oluliste tegemistega ka sorteeritud jäätmete ära andmine ja vältida selleks lisakulutuste tegemist. Käesoleval ajal on omavalitsustes jäätmete liigiti kogumiseks kasutuses mitmed erinevad jäätmekäitluskohad ja -viisid.

Järva vallas tegutseb Stora Enso Eesti AS Imavere saeveski katlamaja, kellele on antud keskkonnakaitseluba põletada (taaskasutustoiming R1) puidujäätmeid (03 01 05) energiaallikana. Tegemist on keemiliselt töötlemata puidujäätmetega, mis kvalifitseerub biomassiks.

Järva vallas asub ka OÜ Prismaarendus Päinurme vanarehvide käitluskoht, kus taaskasutatakse (taaskasutuskood R3m) vanarehve tootes nendest punutud kummimatte. Vanarehve kasutatakse ka Järva vallas Keskkonnaameti poolt väljastatud keskkonnakaitselubade ja registreerinutega reguleeritud viisil silohoidlate kile raskusteks ja ralliraja ääristamiseks.

Samuti on Järva vallas väljastatud keskkonnakaitseluba Aravete Biogaas OÜ Aravete biogaasi- ja koostootmisjaamale põllumajandusjäätmete ja biojäätmete bioloogilisele töötlemisele (taaskasutamiskood R12o) biogaasi tootmiseks.

Järva vallas on kuus keskkonnajäätme, mis on vallavalitsuse hallata: Järva-Jaani keskkonnajäätme, Aravete keskkonnajäätme, Imavere keskkonnajäätme, Peetri keskkonnajäätme, Koeru keskkonnajäätme ja Koigi keskkonnajäätme. Kõikides keskkonnajäätmetes võetakse vastu väikeses osas olmejäätmeid. Täpsemalt on keskkonnajäätmetes välja toodud jäätmed peatükis 3 ning leitavad keskkonnajäätmetes registreeringutel ¹³⁻¹⁷.

Jääkreostusobjekte Järva vallas käesoleval hetkel ei ole. Aastal 2020 toimus Ämbra küla küttelao, Peetri alevik Kesktee 6 ja Aravete Piibe mnt 18 kütusehoidlate lammutamine, millega likvideeriti viimased jääkreostusobjektid Järva vallas.

Prügistamise riskiga kohaks on Pällastvere teeots, kus on mahajäetud/varasemalt mahajäetud prügi. Peamiseks prügistamise vältimise abinõuks on toimiv jäätmevaldajate register ning teadlik valla elanike jäätmeveoga hõlmamine.

3.11. Jäätmehoolduse korraldamine ja rahastamine

Vastavalt jäätmeseadusele korraldab jäätmehoolduse arendamist oma haldusterritooriumil kohalik omavalitsus. Kohaliku omavalitsuse üksus korraldab jäätmete liigiti kogumist, et võimaldada nende korduskasutuseks ettevalmistamist, ringlussevõttu või muud taaskasutamist võimalikult suures ulatuses. Riik toetab jäätmehoolduse arendamist riiklike toetusprogrammide kaudu.

Kogu Järva valla territoorium on hõlmatud korraldatud jäätmeveoga ning jäätmekorralduse arendamisel nõustab omavalitsust MTÜ EJHK. MTÜ EJHK ülesandeks valla koostööpartnerina on korraldada jäätmeseadusega omavalitsustele pandud jäätmehoolduse korralduslikke ülesandeid valla territooriumil, sh korraldada Järva haldusterritooriumil jäätmete nõuetekohane vastuvõtmine, kogumine ja taaskasutus või kõrvaldamine.

Perioodil 2018-2021 on Järva vallas jäätmehoolduse raames läbi viidud Teeme Ära talguid, likvideeritud ebaseaduslikke prügihunnikuid ning uuendatud Järva valla jäätmehoolduseeskirja, sh korraldatud jäätmeveo teenuse hange, milles hõlmatud jäätmeliikideks olid:

Jäätmeliigid, millele kohaldatakse korraldatud jäätmevedu:

- segaolmejäätmed (20 03 01)
- paberi- ja kartongijäätmed (20 01 01)
- biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed (20 01 08)
- biolagunevad aia- ja haljastujajäätmed (20 02 01)
- suurjäätmed (20 03 07)
- segapakendijäätmed (15 01 06)
- klaaspakend (15 01 07)
- tekstiil (20 01 10, 20 01 11)

Järva Vallavalitsusel on õigus liita korraldatud jäätmeveoga järgnevad täiendavad jäätmed:

- ühissõidukipeatustes, tänavatel, avalikes randades, parkides ning haljasaladel paiknevate avalikult kasutatavate jäätmemahutite tühjendamisel tekkivad jäätmed
- avaliku ürituse korraldamise luba vajavatel üritustel tekkivad jäätmed;
- kalmistul tekkivad jäätmed
- keskkonnajaama, jäätmepunkti jms jäätmete kogumise ja käitlemisega seotud üksuse haldamine

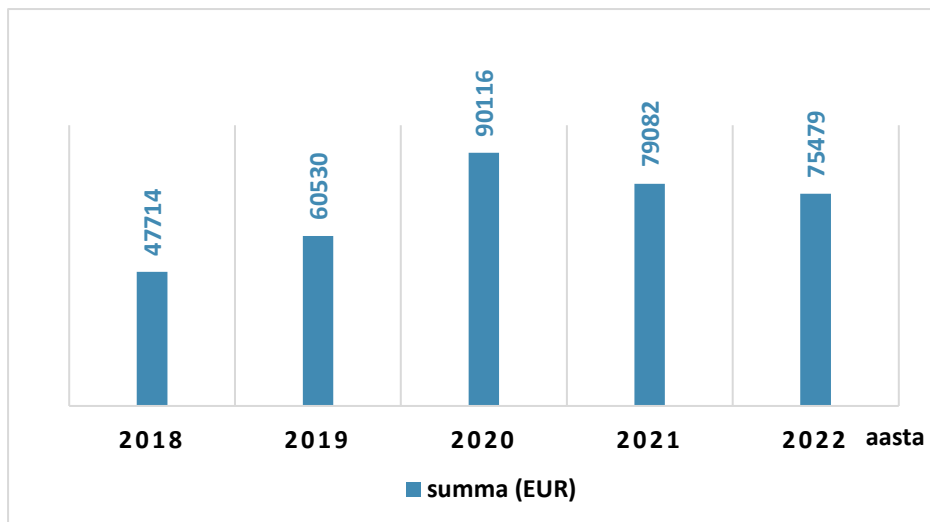
Vastavalt Järva valla andmetele on Järva valla kulutused jäätmehoolduse korraldamisele perioodil 2018-2021 varieerunud 47 714 EUR/aastas kuni 90116 EUR/aastas (vt joonis 13). Toetuste muutus on tingitud vastaval aastal eesmärgiks võetud tegevuste arendamisest. Eelkõige on vaadeldaval perioodil jäätmehooldusele raha kulutatud korraldatud jäätmeveo ja keskkonnajaamade korraldamiseks. Regulaarselt on rahastatud ka suurjäätmete, vanarehvide, ohtlike jäätmete ja eterniidi kogumisringe ja Väätša prügila arengut. Stabiilselt on rahastatud ka avalike konteinerite kogumispunktide korrashoidu ja nende tühjendamist.

Järva valla majandusaruannetest²⁴ on näha, et Järva vallale laekuvad keskkonnatasud keskkonnakasutuse (kohaliku tähtsusega maardlate kaevandamiseõiguse tasu ja vee erikasutustasu) eest. Vastavalt keskkonnatasude seadusele²⁵ peetakse keskkonnakasutuseks

²⁴ <https://jarvald.ee/majandusaasta-aruanne-2023>

²⁵ Keskkonnatasude seadus § 3

ka maavaravaru kaevandamist ja veevõttu, mistõttu on keskkonnatasude summa järk-järgult Järva vallas tõusnud.

Joonis 13. Järva valla jäätmekäitluse toetused aastatel 2018-2022. (allikas Järva vald)

4. JÄÄTMETEKKE PROGNOOS

4.1. Hinnang jäätmevoogude arengule tulevikus

Peamised jäätmeteket mõjutavad tegurid on üldine majanduslik olukord ning rahvaarvu muutus. Reeglina suureneb olmejäätmete teke koos elanikkonna majandusliku seisundi paranemisega ning elanikkonna pideva vähenemisega kaasneb ka jäätmetekke vähenemine.

Statistikaameti andmetel tekkis 2019. aastal Eestis olmejäätmeid keskmiselt 369 kg elaniku kohta. Järva vallas oli olmejäätmete (20-koodiga nii tava-, kui ka ohtlikud jäätmed¹⁰ kokku) teke samal aastal elaniku kohta ca 214 kg. Lähtudes valla jäätmetekke senisest dünaamikast (vt joonis 2), võib prognoosida, et olmejäätmete osakaal hakkab langema seoses jäätmete liigiti kogumisega. Siinkohal on arvesse võetud, et Järva valla elanike arv ei muutu rohkem kui 5% aastaks 2027. Samas saab prognoosida, et mõõduka, kuid stabiilse majanduskasvu tingimustes tõuseb Järva vallas tööstusjäätmete osakaal. Seetõttu tuleb soosida tööstusjäätmete ringlussevõttu.

Elanikkonna keskkonnateadlikkuse arendamine aitab eeldatavalt kaasa jäätmete liigiti sorteerimise paranemisele, mis mõnevõrra võib vähendada segaolmejäätmete kogust, samal ajal suurendades liigiti kogutavate jäätmete kogust. Suurimat mõju avaldab biolagunevate jäätmete, klaasi, paberi ja kartongi ning pakendite liigiti kogumine. Teiste jäätmeliikide (eterniidijäätmete, ehitus- ja lammutusjäätmete) teket mõjutab enim era- ja ettevõtlussektori tegevused antud jäätmete tekitamisel, mis omakorda on mõjutatud üldises majandusolukorrast ning valda uute ettevõtete tekkimisest.

Euroopa Liidu poolt ellu kutsutud kliimaneutraalsuse saavutamine ja ringmajanduslikule majandusmudelile ülemineku eesmärk nõuab muutusi ka jäätmete käitlemises, pannes fookuse jäätmematerjalide väärindamisele. Jäätmete minimaalses mahus sorteerimisest ja ajutisest vaheladustamisest enam ei piisa ning vältimatu on uute investeeringute teostamine kaasaegsetesse sorteerimis- ja ringlussevõtu lahendustesse. Riigi poolt planeeritavad uued piirangud jäätmete ladestamisel annavad omakorda positiivse tõuke liigiti kogumise süsteemi arengule ja vajalikkusele, mis omakorda peaksid looma eeldused kvaliteetsema andmestiku tekkeks kõikide jäätmeliikide osas.

Käesoleva jäätmekava koostamisel oli kasutada nii JATS kui ka Keskkonnaportaali andmeid, mille andmebaasid näitasid vastukäivusi tekkivate jäätmeliikide ja koguste kohta. Seetõttu tuleb välja töötada kontrollitud andmetega jäätmevoogude seire. Jäätmevoogude seiret ja analüüsi teostab Järva vallavalitsus koostöös MTÜ-ga EJHK. Analüüside alusel planeeritakse vajaminevaid muudatusi jäätmete tulemuslikumaks käitlemiseks.

4.2. Jäätmehoolduse üldeesmärgid

Jäätmehoolduse arendamisel ja tegevuste elluviimisel tuleb lähtuda erinevatest eesmärkidest. Järva valla jäätmehoolduse valdkonna üldiseks eesmärgiks on suurendada elanikkonna keskkonnateadlikkust, mõjutada tekkekohal liigiti kogumise rakendumist ning muuta seeläbi jäätmete nõuetekohane haldamine jäätmevaldajate igapäevaelu loomulikuks osaks. Lisaks tuleb jätkuvalt murda negatiivseid müüte jäätmekäitluse vajalikkuse osas.

Jäätmete taaskasutamisele seavad selged eesmärgid jäätmeseadusest, riigi jäätmekavast, jäätmete raamdirektiivist ning ringmajanduse paketist tulenevad sihtmäärad. Jäätmete käitlemisel prioritseeritakse jäätmehierarhia väärtusi (vt peatükk 1.1).

Eesti on võtnud eesmärgiks suunata 2025. aastaks ringlusesse 55% kodumajapidamistest pärinevatest paberi-, metalli-, plasti- ja klaasijäätmetest, biolagunevatest jäätmetest ning muudest liigiti kogutud kodumajapidamisest ja muudest allikatest pärinevatest jäätmetest. Teiste jäätmeliikide sihteesmärgid on esitatud tabelis 5.

Tabel 5. Olmejäätmete ringlussevõtu eesmärk olmejäätmete kogumassist (allikas: Riigi jäätmekava 2014–2020, pikendatud kuni 2022.a. lõpuni)

	Baastase 2020	Eesmärk 2025	Eesmärk 2030
Olmejäätmete ringlussevõtumäär olmejäätmete kogumassist	50%	55%	60%
Pakendijäätmete ringlussevõtu osakaal pakendijäätmete kogumassist	60%	65%	70%
Biolagunevate jäätmete ringlussevõtu osakaal olmejäätmete kogumassist	13%		
Biolagunevate jäätmete osakaal ladestatavates olmejäätmete kogumassist	20%		
Ehitus- ja lammutusjäätmete taaskasutuse osakaal nende jäätmete kogumassist	70%		
Elektroonikaromude kogumise osakaal kolmel eelneval aastal turule lastud elektri- ja elektroonikaseadmete kogumassist	65%		
Kantavate patarei ja akujäätmete kogumise osakaal jäätmete kogumassist	45%		

2020. aastast alates peavad ladestamisele suunatavad olmejäätmed sisaldama biolagunevaid jäätmeid (s.h paber, kartong, aia- ja haljastujäätmed, köögi- ja sööklajäätmed) alla 20 massiprotsendi²⁶. Lisaks on Eesti võtnud eesmärgiks suunata 2025. aastaks ringlusesse 55% kodumajapidamistest pärinevatest paberi-, metalli-, plasti- ja klaasijäätmetest, biolagunevatest jäätmetest. Aasta 2021 seisuga kogutakse Järva vallas eraldi kodumajapidamistest pärinevatest paberijäätmeid (20 01 01), klaasijäätmeid (20 01 02), metallijäätmeid (20 01 40), ja plastijäätmeid (20 01 39) ca 14 % kogu olmejäätmete kogusest. Eraldi kogutud biojäätmete (20 10 08 ja 20 02 01) osakaal olmejäätmetest aastal 2021 Järva vallas oli alla 1%. Samas kõrvutades sortimisuuringu¹⁹ andmeid, siis olmejäätmetest on võimalik eraldada ca 30 % biojäätmeid.

2025. aastast ühtlustatakse Euroopa Liidus olmejäätmete ringlussevõtu arvestamise põhimõtted²⁷. Ringlusse võetaks loetakse ainult need jäätmed, mis peale ümbertöötlemist ei ole enam jäätmed, vaid uus materjal või ese. Lisaks peab selgelt eristama ringlusse võetud materjalidest olme- ja pakendijäätmetena kogutud jäätmed. Statistikaameti andmetel oli Eesti aastal 2021 olmejäätmete ringlussevõtu määr 30.4 % ja Keskkonnaagentuuri andmetel ehitus- ja lammutusjäätmete ringlussevõtu, sh taaskasutamise osakaal ca 94 %. Siinkohal on Eesti eesmärgi juba täitnud, kuna eesmärgiks on määratud 70 %. Keskkonnaportaali andmetel oli Järva vallas aastal 2021 ehitus- ja lammutusjäätmete ringlussevõtu, sh taaskasutamise osakaal 0 %. Kõik ehitus- ja lammutusjäätmed viidi omavalitsusest välja. Kuigi ehitusjäätmete taaskasutusse suunamine on juba Eestis väga hästi toimiv, oleks võimalik veelgi ehitusmaterjale asendada jäätmetega, mis omakorda vähendab prügilasse ladestavate jäätmete hulka.

²⁶ Jäätmeseadus § 134

²⁷ Jäätmeseadus 136³ lg 2

2027. aastast ei arvestata ringlussevõtu sihtarvude hulka neid biolagunevaid jäätmeid, mis on muu olmejäätme hulgast välja sorditud, vaid üksnes tekkekohas liigiti kogutud biolagunevad jäätmed²⁸.

2030. aastast alates piiratakse Euroopa direktiiviga 2018/850 kõikide nende jäätmete prügilatesse ladestamist, mis sobivad ringlussevõtuks ja energiana kasutamiseks.

2035. aastaks on seatud eesmärk viia ladestatavate olmejäätmete osakaal 10%-ni²⁹.

4.3. Järva valla jäätmehoolduse eesmärgid jäätmekava rakendamise perioodil

Jäätmeseadusega on fikseeritud selgelt kohaliku omavalitsuse eesmärgid ja seega ülesanded jäätmete käitlemise tulemuslikkuse osas, mis kehtivad ka Järva vallale. Eeltoodust, sh peatükis 4.2 välja toodud üldistest jäätmehoolduseesmärkidest tulenevalt on Järva valla jäätmehoolduse korraldamisel eesmärkideks (referents aastaks võtta 2021):

- olulisemate jäätme koguste seire välja töötamine koostöös MTÜ-ga EJHK, et järgmise jäätmekava koostamise raames oleks kasutada analüüsiks eraldi kodus ja ettevõtetes tekkinud olmejäätmete kogused
- soovitada ehitusjäätmete korduv- ja taaskasutusse suunamist omavalitsuse siseselt
- alustada tekstiiljäätmete liigiti kogumisega hiljemalt 01.01.2025³⁰. Selleks tuleb välja töötada toimiv lahend ning luua koostöö uuskasutuskeskustega rõivaste korduvkasutuseks
- vähendada aastaks 2029 olmejäätmete teket 57% -ni nende jäätmete tekke kogumassist Järva vallas. Referents aastal tekkis Järva vallas elaniku kohta olmejäätmeid 216 kg. Aastaks 2029 peaks elaniku kohta tekkima olmejäätmeid 123 kg
- suurendada aastaks 2027 pakendijäätmete ringlussevõtu osakaalu 67%-ni nende jäätmete tekke kogumassist Järva vallas. Referentsaastal suunati Järva valla pakendijäätmeid ringlusse/taaskasutusse 0,3 %
- suurendada aastaks 2027 biolagunevate jäätmete ringlussevõtu osakaalu vähemalt 13%-ni nende jäätmete tekke kogumassist Järva vallas. Referents aastal jõudis Järva vallas biojäätmeid ringlusse/taaskasutusse 100%
- vähendada aastaks 2027 biolagunevate jäätmete osakaalu ladestamisele suunatud olmejäätmetes vähemalt 20%-ni. Selle saavutamiseks tuleks läbi viia olmejäätmete uuring. Ühe võimalusena kasutada PrügiBinGo meetodit
- suurendada aastaks 2027 elektroonikajäätmete, patarei ja akujäätmete eraldi kogumise võimalusi Järva vallas. Siinkohal läbi viia teadlikkuse tõstmise ja kogumise kampaaniaid

Samuti on eesmärgiks soosida tööstusjäätmete ringlussevõttu, kuna nende jäätmete osakaal kogu Järva vallas tekkivate jäätmete hulgas on suur, ca 10% (vt tabel 4). Siinkohal saab omavalitus kaasa rääkida keskkonnalubade menetlusel või ise läbi viia uuringu Järva vallas tegutsevate suuremate ettevõtete jäätmetekke kohta ning koostöös välja töötada jäätmete ringlussevõtu plaani.

Järva valla jäätmehooldusala valdkondliku eesmärgini püüdlemine on ühtlasi igakülgne kaasaaitamine Eestil lasuva jäätmete ringlussevõtu eesmärgi saavutamisele.

²⁸ Keskkonnaministri 13.05.2021 määrus nr 22 "Olmejäätmete korduskasutuseks ettevalmistatud, ringlusse võetud ja ladestatud koguste arvutamise meetodika"

²⁹ Jäätmeseadus § 134 lg 3

³⁰ Jäätmeseadus § 136¹⁴

5. JÄÄTMETEKKE VÄLTIMISE JA VÄHENDAMISE MEETMED NING KESKKONNATEADLIKUSE TÕSTMISE TEGEVUSKAVA

5.1. KOJV arendustegevused ja ülesanded eesmärkide saavutamisel

Jäätmeseadusega on fikseeritud selgelt kohaliku omavalitsuse eesmärgid ja seega ülesanded jäätmete käitlemise tulemuslikkuse osas, mis kehtivad ka Järva vallale:

- **§ 31 lg 1:** Kohaliku omavalitsuse üksus korraldab jäätmete liigiti kogumist, et võimaldada nende korduskasutuseks ettevalmistamist, ringlussevõttu või muud taaskasutamist võimalikult suures ulatuses
- **§ 39 lg 1:** Jäätmehooldust arendatakse valdkonna arengukava ja kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekava alusel
- **§ 39 lg 2:** Valdkonna arengukavas ja kohaliku omavalitsuse üksuse jäätmekavas käsitletakse jäätmehoolduse olukorda kavaga hõlmatud territooriumil, jäätmehoolduse korraldamise ja tõhustamise eesmärgid ning eesmärkide saavutamise meetmeid
- **§ 70 lg 1:** Kohaliku omavalitsuse üksus korraldab korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmete taaskasutamise või kõrvaldamise. Kohaliku omavalitsuse üksus võib korraldada ka muude jäätmete taaskasutamist või kõrvaldamist
- **§ 70 lg 2:** Käesoleva paragrahvi lõike 1 kohaselt korraldatud taaskasutamise eesmärk korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmeliikide puhul on muu hulgas täita käesoleva seaduse § 136³ lõigetes 1 ja 2 nimetatud olmejäätmete ringlussevõtu sihtarve (vt peatükk 4.2)
- **§ 119 lg 4:** Kohaliku omavalitsuse üksus teostab oma haldusterritooriumil pidevat järelevalvet jäätmehoolduseeskirja täitmise üle

Järva valla ülesandeks on luua eeldusi ja rakendada tegevusi, mis suurendavad jäätmete liigiti kogumist ja taaskasutamist, sh ka soodustada tööstuses sh ka kaevandamisel tekkivaid jäätmete ringlussevõttu. Jäätmetekke vähendamise ja korduskasutuse suurendamise eesmärkide kõrval on tekkinud jäätmete maksimaalses mahus liigiti kogumine peamiseks instrumendiks, millega saab suurendada olmejäätmete ringlussevõtu taset. Tegevuste esmane fookus peab olema biolagunevate jäätmete osas, millede sattumine teiste jäätmeliikide hulka kahjustab nende kvaliteeti ja seeläbi vähendab nende ringlussevõtmise võimalusi.

Jäätmehoolduse arendamisel on eraldiseisvaks eesmärgiks valdkonnas koostöö edendamine teiste kohalike omavalitsustega, mis võimaldab rakendada nii planeerimise kui korraldamise tegevustes mastaabiefekti ja ühtlustada reegleid. Antud eesmärgi realiseerimiseks on Järva vald liitunud kohalike omavalitsuste jäätmehoolduse koostööorganisatsiooniga MTÜ-ga EJHK, mille tegevused on suunatud kohalike omavalitsuste keske jäätmehoolduse terviklahenduse rakendamisele viisil, mis tagab Järva vallale strateegiliselt juhitud tegevused vallale sobilike väärtuste loomisel jäätmehoolduse valdkonnas.

Järjepidevateks kohustusteks on omavalitsusel:

- vajadusel ajakohastada Järva valla jäätmehoolduseeskirja vastavalt uute jäätmealaste tegevuste planeerimisel omavalitsuse territooriumil
- tõhustada järelevalvet jäätmehoolduseeskirja nõuete täitmise üle
- planeerida ja viia läbi jäätmenõustamistegevusi ning haridusasutustele suunatud projekte

Kokkuvõtvalt on Järva valla eesmärgiks tagada valla territooriumil toimuvate jäätmekäitluse alaste tegevuste läbipaistvus, põhjendatus, kontrollitavus, keskkonnaohutus ning vastavus valla arengueesmärkidega ja kooskõla riiklike sihteesmärkidega, rakendades selleks asjakohaseid meetmeid.

5.1.1. Keskkonnasäästlike lahenduste rakendamine asjade ja teenuste hankimisel

Jäätmetekke vältimisel ja vähendamisel on oluline rakendada ringmajanduse põhimõtteid ja tegevuse elukaare hindamise tegevusi kõikide Järva valla poolt ostetavate teenuste ja asjade osas. Samuti peab keskkonnasäästlik lahendus saama oluliseks osaks valla õigusaktide tingimuste kujundamisel, mis avaldavad mõju ressurside kasutamisele nt ehitustegevustes ringmajanduse põhimõtete rakendamise nõudmine.

Keskkonnasäästlikud riigihanked on üheks parimaks võimaluseks hankida prima keskkonnamõjuga teenuseid ja varasid. Keskkonnasäästliku riigihankena defineeritakse Euroopa Liidu protsessi, mille käigus avalik sektor soetab toote, teenuse või töö, millel on vähendatud keskkonnamõju kogu elutsükli vältel võrreldes seda toote, teenuse või tööga, millel on samasugune primaarne funktsioon.

Keskkonnasäästlikke riigihanked on kolme peamist tüüpi:

- **süsteemi tasandi hanked:** ostja kasutab riigihanget toote ostmisel lepinguna nii, et tekib toote taas- või korduskasutus. Üheks võimaluseks on osta toode koos kohustusega see tarnijal tagasi võtta ja taaskasutada (ka rent, liising) või soetada toote asemel kasutusteenus.
- **tarnija tasandi hanked:** hankija kirjeldab hangitava toote või teenuse loomise protsessi nii, et see vastaks ringmajanduse põhimõtetele
- **toote tasandil:** hankija kirjeldab hangitava toote/teenuse tehnilised omadused, mis väljendavad selle toote/teenuse keskkonnasäästlikust

5.2. Jäätmetekke vältimise tegevuste edendamine Järva vallas

Jäätmetekke vältimine on jäätmehierarhia kõige prioriteetsem tase, mida tuleb arvestada ja eelistada jäätmekäitluse korraldamisel. Jäätmetekke vältimise alla loetakse:

- **otsest vältimist** – mõistlik tarbimine, keskkonda ja ressursse säästev tootmine
- **korduskasutust** – toote uuesti kasutamine esialgsel otstarbel
- **korduskasutuseks ettevalmistamist** – kontrollimine, remontimine, ümberdisainimine

Jäätmetekke vältimine on seega asja jäätmeteks muutumisele eelnevate meetmete rakendamine, et vähendada tekkivaid jäätmeid ja nendest tulenevat keskkonna- ning terviseohtlikkust.

Jäätmetekke vältimist mõjutavad peamiselt tarbijate teadlikkus ning ressursitõhususe ja jäätmetekke vältimise meetmete rakendamise ulatus tootmistegevustes.

Olmejäätmete tekke vältimise edendamisel on peamine roll täita elanikkonnal, kelle teadlikkusest ja tarbimisharjumustest sõltub pakendijäätmete, biolagunevate jäätmete kui ka muude olmejäätmete tekkekoguse vähendamine. Elanikkonna teadlikkuse tõstmisel, teabe levitamisel ja jäätmete vältimisele suunatud initsiatiivide toetamisel ning vastavate tingimuste loomisel on võtmeroll Järva Vallavalitsusel. Oluline on luua eeldused selleks, et elanikel ja ettevõtetel on võimalus panustada jäätmetekke vältimisse ja korduskasutusse.

Järva vallas tekib suures koguses ka põllumajandusjäätmeid, mille vähendamine peab toimima koostöös ettevõttega ning tekkivad jäätmed tuleb suunata maksimaalselt taaskasutusse. Samuti tuleb tööstusjäätmete teke minimaliseerida nende tagasi suunamisega tööstusprotsessi või taaskasutusse.

Kuigi momendil Järva vallas kaevandamisjäätmeid (01 01 01) ei teki, on omavalitsuse territooriumil avatud mitu lubjakivi-, dolomiidi- ja liivakarjääri. Olemasolevate karjääride laienemisel või uute avamisel tuleb vältida kaevandamisjäätmete teket. Kaevandamisel

tekkinud mass tuleb suunata maksimaalselt kasutusse või ära kasutada kaevandatud ala rekultiveerimisel.

Eeltoodust tuleb tegevuste planeerimisel tähelepanu pöörata järgmistele punktidele:

- jäätmete liigiti kogumise mahu ja kvaliteedi tõstmine
- jäätmete kordus- ja taaskasutamise suurendamine
- jäätmetest tuleneva keskkonnariski vähendamine
- toimiv järelevalve, andmete korrektsus ja koostöö kõikide seotud osapooltega

5.3. Jäätmete ladestamise vältimine ja vähendamine

Järva vallas kogutavate jäätmete käitlemisel on eesmärgiks nende taaskasutusse suunamine suurimas võimalikus mahus. See eesmärk kehtib kõikide jäätmeliikide osas. Jäätmete ladestamise vältimiseks on vajalik tagada järgmiste tegevuste tulemuslikkus:

- tagada jäätmete tekkekohal liigiti kogumine kõrge liigilise ja jäätmematerjalide füüsilise puhtuse osas
- tagada kõikides Järva valla keskkonnajaaamades eriliikide jäätmete vastuvõtu soodustamist ning laiendama kogumiskohtades sorteerimise arendamiseks jäätmeliikide konteinerite valikut
- jätkata korraldatud jäätmeveo mudeli arendamist, sh biolagunevate jäätmete vedu korraldatud jäätmeveo raames
- luua selged regulatiivsed tingimused ja propageerida biolagunevate jäätmete kohtkompostimise võimalusi
- jätkata regulaarsete suurjäätmete kogumisringide teostamist, soodustada suurjäätmete vastuvõttu kõikides Järva valla keskkonnajaaamades või liita suurjäätmete üle andmine korraldatud jäätmeveoga
- pakendijäätmete kogumist jätkata üle valla paigaldatud kogumiskonteinerite abil. Pakendipunktide võrgustik vajab pidevat seiret ning sealjuures tuleb jälgida, et pakendikonteinerite arv vastaks nõuetele
- tekitada ülevaade kodumajapidamises tekkivate akude ja patareide kogumiskohtade kohta ning soosida nende liigiti kogumist
- teostada süsteemseid teavitustegevusi jäätmete liigiti kogumise kvantiteedi ja kvaliteedi tõstmiseks
- täiendada Järva valla keskkonnajaaamade vastu võetavate jäätmete nimistut vastavalt sortimismäärusele
- koostöös Järva vallas tegutsevate tervishoiu ja veterinaarteenuste osutajatega ning asjaomaste järelevalveasutustega, tuleb tagada meditsiinijäätmete nõuetele vastav jäätmekogumine ja käitlemise jätkamine
- arendada koostööd Järva valla tööstus- ja põllumajandusettevõtetega ning soosida tööstus- ja põllumajandusjäätmete ringlussevõttu
- põllumajandusplasti liigiti kogumise edendamiseks tuleb teostada järelevalvet tootjatele pandud kohustuste täitmise üle ja teavitada regulaarselt põllumajandusplasti kasutajaid põllumajandusplasti tasuta äraandmise võimalustest
- tugevdada koostööd teiste kohalike omavalitsustega pikaajaliselt toimivate ja vajaminevaid tulemusi tagavate käitluslahenduste arendamisel
- luua jäätmealaste tegevuste järelevalve süsteem

Järva vallal on ülalkirjeldatud tegevuste planeerimisel ja elluviimisel partneriks MTÜ EJHK.

5.4. Jäätmete liigiti kogumise arendamine

Jäätmeseadus määrab omavalitsuse ülesandeks korraldada jäätmete liigiti kogumist selliselt, et oleks tagatud nende taaskasutamine võimalikult suures ulatuses. Jäätmekava koostamise ajal on võimalik olemasolevate andmete põhjal statistiliselt hinnata, millisel määral on omavalitsuses erinevaid jäätmeliike liigiti kogunud. Järva valla andmed ja analüüs eelmisele jäätmekava perioodile (2018-2021) on esitatud peatükis 3.

Käesoleva jäätmekava perioodil tuleb saavutada Järva vallas jäätmehoolduse eesmärgid, mis on välja toodud peatükis 4.3. Siinkohal hästi arendatud kogumis- ja käitlusvõrk on vahend, mille kaudu Järva vald toetab jäätmekava eesmärkide saavutamist. Siiski enne kogumis- ja käitlusvõrgu edasist arendamist on vajalik Järva vallas kaardistada kodumajapidamistes vajadus korraldatud jäätmeveo osas jäätmete äravedu ning ettevõtlussektori jäätmete teke. Vastavalt kodumajapidamistes tekkiva jäätmete, eriti biojäätmete ära veo kaardistamise tulemuste põhjal saab otsustada kogumiseks vajamineva transpordivahendi soetamise vajadus ning kogumise sageduse.

5.4.1. Tegevused segaolmejäätmetega jäätmekava rakendamise perioodil

Segaolmejäätmete (20 03 01) kogumine toimub Järva vallas korraldatud jäätmeveo raames. Segaolmejäätmete kogumisega seotud nõuded sätestab Järva valla jäätmehoolduseeskiri⁶.

Segaolmejäätmed ei ole jäätmeseaduse alusel liigiti kogutav jäätmeliik, vaid tekkekohal liigiti kogutavate jäätmete sorteerimisjääk. Seetõttu seab Järva vald segaolmejäätmete kogumisele ja käitlemisele järgmised eesmärgid:

- jäätmeid tuleb kokku koguda maksimaalses mahus tekkekohas ning neid ei tohi segada liigiti kogutavate jäätmetega
- jäätmete hinnastamine peab motiveerima ja edendama jäätmete liigiti kogumist
- jäätmete käitlemisel on eelistatud lahenduseks taaskasutus või energeetiline taaskasutus vms lahendus, mis väldib ladestamist. Eelistatud lahendus peab olema otstarbekas nii majanduslikust kui keskkonnanahoiu aspektist

Järva valla eesmärgiks on saavutada käesoleva jäätmekava rakendamise perioodil olukord, kus segaolmejäätmete tekkemaht väheneb veelgi ning jäätmed sisaldavad vähem neid jäätmeliike, mis alluvad tekkekohal liigiti kogumise nõudele.

5.4.2. Tegevused jäätmeliigiti kogutud jäätmetega jäätmekava rakendamise perioodil

Biologunevad köögi- ja sööklajajäätmed (20 01 08) - tuleb soosida kohustuslikule kogumisele üleminekut kõikidel tekkekohtadel (tähtaeg 01.12.2023) ja alternatiivina Järva valla kõikides keskkonnajaaamades. Luua tuleb võimalus elanikel soetada jäätmete üle andmiseks konteinerid või kompostrid ning välja töötada kompostimisnõuded tekkekohas.

Biologunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 01) - tuleb jätkata okste purustamist, lehtede kokku korjamist ja kompostimiseks üle andmist. Samuti tuleb soosida jäätmekäitluskohtades tekkiva komposti või praakkomposti (19 05 03) kasutuselevõttu valla territooriumil.

Järva valla eesmärgiks on saavutada käesoleva jäätmekava rakendamise perioodil olukord, kus biologunevate jäätmete liigiti kogumisega on hõlmatud kõik jäätmevaldajad ning soodustatud on tekkekohal kompostimise rakendamine vastavalt nõuetele.

Bioloogiliselt mittelagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 02, 20 02 03) - tuleb luua pinnase ja kivide lokaalne käitlusstrateegia mis sisaldab nii nende jäätmeliikide vastu võtmise jätkamist ja ringlusse suunamist kui ka peaks sisaldama kõiki Järva valla keskkonnajaaamasid.

Paber ja kartong (20 01 01) - tuleb jätkuvalt soosida liigiti kogumist tekkekohas. Lisaks tuleb iga-aastaselt läbi viia kogumise käimapanijaid haridusasutuses koos haridustegevusega. Lihtsalt kogumise kampaania ei ole enam efektiivne teadlikustamise viis.

Klaas (20 01 02), puit (20 01 38), plastid (20 01 39) ja metallid (20 01 40) - tuleb jätkuvalt soosida liigiti kogumist tekkekohas ning võimaldada vastu võtmist kõikides Järva valla keskkonnajäätmes.

Paber- ja kartongpakendid (15 01 01), plastpakendid (15 01 02), puitpakendid (15 01 03), metallpakendid (15 01 04), komposiitpakendid (15 01 05), klaaspakendid (15 01 07), tekstiilpakendid (15 01 09) ja muud jäätmeseaduse §-s 7 esitatud olmejäätmete mõistele vastavad pakendid – tuleb soosida koostööd MTÜ-ga Eesti Taaskasutusorganisatsioon, Tootjavastutusorganisatsioon OÜ-ga, Eesti pakendiringlus OÜ-ga ja Eesti Pandipakend AS-ga pakendijäätmete tekkekohal liigiti kogumiseks ja korraldatud jäätmeveo raames ära vedu. Samuti tuleb jätkata ja luua võimalus metallpakendi üle andmiseks kõikides Järva valla keskkonnajäätmes. Lisaks tuleb teostada pidevat teavitustööd pakendijäätmete liigiti kogumise vajaduse ja reeglite osas, kaasates samuti eelminetatud organisatsioone.

Avalikud pakendikonteinerid peaksid asuma seal, kus valla elanik kui jäätmetekitaja käib – eelkõige kaupluste vahetusläheduses ja külakeskustes. Samuti tuleb pakendijäätmete kogumist soosida turismiettevõtetes, puhkeasutustes ja ettevõtetes.

Tekstiil (20 01 10, 20 01 11) – tuleb alustada tekstiiljäätmete tekkekohal liigiti kogumise planeerimise ja teostamisega (kohustuslik 01.01.2025). Järva vallas tuleb luua võimalus kasutuskõlblike tekstiilide suunamiseks taaskasutusse. Kõikides Järva valla keskkonnajäätmes tuleb luua võimalus üle anda korduvkasutuseks kõlbmatud tekstiiljäätmed.

Suurjäätmed (20 03 07) ja ehitus- ja lammutusjäätmed (jaotise 17-koodiga jäätmed⁸) – tuleb jätkuvalt soosida korraldatud jäätmeveo raames suurjäätmete üle andmist. Samuti tuleb soosida ehitusjäätmete (17-koodiga) liigiti vastuvõttu kõikides Järva valla keskkonnajäätmes.

Probleemtoodete jäätmed (20 01 21*, 20 01 23*, 20 01 34, 20 01 35*, 20 01 36) ja ohtlikud jäätmed (15 01 10*, 20 01*) - tuleb tagada probleemtoodete ja ohtlike jäätmete kogumise ning käitlemise alase informatsiooni püsiv edastamine valla elanikele ning tagada nende vastuvõtmine keskkonnajäätmes.

5.5. Korraldatud jäätmeveo rakendamine

Korraldatud jäätmeveoga on vajalik hõlmata kõik need jäätmeliigid, mille kogumine ja käitlemine toimub arusaadavatel tingimustel ning mille edasine käitlemine otseselt toetab Järva valla eesmärke olmejäätmete ringlussevõtu sihteesmärkide osas:

- segaolmejäätmed (20 03 01);
- paberi- ja kartongijäätmed (20 01 01);
- biolagunevad köögi- ja sööklajäätmed (20 01 08);
- biolagunevad aia- ja haljastujäätmed (20 02 01);
- suurjäätmed (20 03 07);
- segapakendijäätmed (15 01 06);
- klaaspakend (15 01 07);
- tekstiil (20 01 10, 20 01 11)

Jäätmete liigiti kogumisel peab olema tagatud tegevuse otstarbekus, s.t iga tegevus peab olema majanduslikult otstarbekas, jäätmevaldajale arusaadav ja teostatav ning looma kontrollitavat väärtust jäätmete taaskasutamisel. Vastavat otstarbekust reguleeritakse Järva valla jäätmehoolduseeskirja tingimustega.

Lisaeesmärgiks on Järva valla jäätmetekitajate 100%-line hõlmamine korraldatud jäätmeveoga eelnevalt nimetatud jäätmete osas, mis võimaldab:

- vältida tekkivate jäätmete väärkäitlemist
- tagada teenuste kvaliteeti ja teenuste kulupõhist hinnastamist
- tagada andmete haldamist vajalike analüüside ja juhtimisotsuste langetamiseks

Korraldatud jäätmeveoga liitumine erinevate jäätmeliikide osas, sealhulgas eraldi biojätmete kogumine, on uutele tulijatele (nii elanikele kui ka ettevõtetele) kohustus, millega tuleb arvestada siia elama asumisel. Lisaks on elanike kohustus tekkivad jäätmed vastavalt jäätmehierarhiale (vt peatükk 1.1) käidelda ja üle anda.

Korraldatud jäätmeveost vabastamine saab toimuda ainult põhjendatud tingimustel vastavalt jäätmeseadusele ja jäätmehoolduseeskirjale.

5.6. Avalikel üritustel jäätmetekke vältimine

Kõikidel avalikel üritustel tuleb rakendada jäätmete liigiti kogumist. Tulenevalt 02.07.2019. a jõustunud Euroopa Parlamendi ja nõukogu direktiivist (EL) 2019/904 teatavate plasttoodete keskkonnamõju vähendamise kohta, on vajalik rakendada meetmeid, millega tagatakse ühekordselt kasutatavate plastist joogitopside (sh nende korkide ja kaante) ja toidupakendite tarbimise pidev vähenemine. Lisaks tuleb avalikel üritustel soosida liigiti jäätmete kogumist, et vältida biolagunevate, pakendijätmete ja olmejäätmete segunemist.

Antud eesmärkide täitmiseks on vaja kehtestada piirangud Järva valla territooriumil korraldatavate avalike üritustel ühekordsete toidu- ja jooginõude kasutamisel ning korraldajal jäätmeid liigiti koguda. Soodustada tuleb korduskasutatavate või alternatiivina loodussõbralike toodete kasutamist.

Tegevuste elluviimiseks tuleb muuta Järva valla avalike ürituse korraldamise ja pidamise nõudeid reguleerivaid õigusakte.

5.7. Järva valla keskkonnajaaamad

Kuna Järva valla keskkonnajaaamad on tõusnud populaarseteks jäätmekäitluskohadeks Järva valla elanike seas, siis tuleb analüüsida ja plaani võtta keskkonnajaaamade laiendamine ja kaasajastamine.

Plaanitavad tegevused Järva valla keskkonnajaaamade arendamisel:

- Koigi keskkonnajaaama koondamine ühte asukohta ja ala ümbritsemine aiaga
- killustikuplatsi rajamine Imavere ja Peetri keskkonnajaaama
- turvakaamerate paigaldamine Aravete, Järva-Jaani, Peetri, Imavere keskkonnajaaama
- Võimalusel Aravete ja Järva-Jaani keskkonnajaaamale parema asukoha leidmine
- kaalude paigaldamine Koeru ja Järva-Jaani keskkonnajaaama
- võimalusel avada keskkonnajaaamad Albus, Amblas, Päinurmes

Lisaks tuleb Järva valla suuremates keskkonnajaaamades täiendada vastuvõetavate jäätmete nimekirja viies selle vastavusse sortimismäärusega. Samuti tuleb tagada sorteeritud ehitusjäätmete vastuvõtt ning nende ringlussevõtt.

5.8. Avaliku ruumi heakorra tagamine

Järva vald jälgib heakorra tingimuste täitmist valla haldusterritooriumil ning vastavalt vajadustele ja võimalustele toetab avalike alade koristustegevusi ja viib ellu teadlikkuse tõstmise tegevusi.

Järva vallas tuleb soosida avalikes kohtades ja turismiobjektidel jäätmete liigiti kogumist. Tuleb tagada halduslepingute sõlmimisel tänavapühkmete ja biolagunevad/bioloogiliselt

mittelagunevate aia- ja haljastujäätmete kokku kogumine ning ringmajanduse põhimõttel käitlemisse suunamine.

5.9. Suplusjärvede- ja muude veekogude prügi vältimine

Veekogude äärseid ranna- ja kaldaalasid, mida kasutatakse puhke- ja rannaalana peab selle ranna haldaja korraldama rannaala koristuse ja tagama jäätmete liigiti kogumise ning vältima kogumisvahendite üle täitumist. Lisaks tuleb paadisilla operaatoril tagada jäätmete liigiti ja ohtlike jäätmete nõuetekohane kogumine, et vältida veekogus reostuse teket.

5.10. Järelevalve korraldus ja arendamine

Järelevalvet üldise jäätmekäitluse üle teostavad järgmised institutsioonid:

- Järva Vallavalitsus
- Keskkonnaamet
- Põllumajandus- ja Toiduamet, (teostab järelevalvet loomsete jäätmete käitluse üle)

Järelevalve efektiivne toimimine toetab otseselt jäätmekavaga seatud eesmärkide saavutamist. Selleks peab Järva Vallavalitsus jätkama tõhusat koostööd teiste järelevalvet teostavate asutustega ning rakendama piisavalt ressursse süsteemse järelevalve läbiviimiseks. Järelevalve pidev teostamine aitab ennetada mitmete probleemide väljakujunemist, tekkinud probleemide kiiret lahendamist ja seeläbi ka Järva valla rahalisi vahendeid ja muid ressursse säästlikumalt kasutada.

Üksnes toimiva ja korrastatud jäätmevaldajate registri abil on võimalik teostada kontrolli korraldatud jäätmeveoga liitumise üle. Sellest tulenevalt peab kogu jäätmekava perioodil jätkuma jäätmevaldajate registri pidamine (haldamine, täiendamine ja vajadusel tarkvara uuendamine) ja selle põhjal järelevalve tegemine, sealhulgas ka ettevõtete (näiteks tööstusettevõtted, teenindusettevõtted, turismiettevõtted, toitlustusettevõtted) osas.

Järva valla eesmärgiks on saavutada käesoleva jäätmekava rakendamise perioodil olukord, kus järelevalve teostamiseks on loodud selge tegevuskava ja toimub hea koostöö kõikide osapooltega. Selleks tuleb arendada järgmisi meetmeid:

- kogu jäätmekava rakendamise perioodil tuleb vajadusel rikkujaid vastutusele võtta, tehes koostööd Keskkonnaametiga
- kogu jäätmekava rakendamise perioodil peab jätkuma ehitus- ja lammutusjäätmete jäätmeõiendi nõudmine ehitisele kasutusteatise ja kasutusloa andmisel ehitiste puhul
- kogu jäätmekava rakendamise perioodil tuleb jätkata järelevalvet korraldatud jäätmeveost vabastuse saanud kinnistute üle
- kogu jäätmekava rakendamise perioodil tuleb kaardistada kõikide tööstusettevõtete jäätmeliigid ja maksimaalsed kogused ning nende edasine käitlemine

Ettevõtlussektori jäätmete tekke ja käitluse osas on vajalik saada Järva valla poolne ülevaade järgmises:

- milliseid isikud milliseid jäätmeid tekitavad
- miks jäätmed tekivad (s.t sisendinfo tootmisprotsesside tõhustamise vajaduse analüüsiks)
- kuidas jäätmeid käideldakse
- kas ja milles vormis saab Järva vald ettevõtteid toetada nende tegevuste tõhustamiseks jäätmetega seoses
- jäätmetest tulenevate keskkonnariskide kaardistamine koos riskide maandamise meetmete väljatöötamisega koostöös ettevõtetega
- millised on muud tegevused ja meetmed, mis toetavad Järva valla ettevõtluskeskkonna arengut jäätmehoolduse tegevuste aspektist

Järva vallale on ülalkirjeldatud tegevuste planeerimisel ja elluviimisel partneriks MTÜ EJHK.

5.11. Teavitamine

Jäätmekavaga püstitatud eesmärkide elluviimine eeldab elanike kaasamist ja vastavat selgitustööd. Jäätmete tekke vähendamine, jäätmete sorteerimine ja käitlemine tekkekohas sõltub suurel määral elanike valmisolekust jäätmehoolduse reegleid mõista ja rakendada, seeläbi jäätmekäitluses seatud eesmarke saavutada.

Järva vald suurendab elanike teadlikust läbi järgmiste tegevuste:

- **üldise jäätmealase teabe edastamine** – hõlmab konkreetne teabe edastamist, mis kirjeldab iga jäätmeliiki ja iga jäätmekäitluse toimingute reegleid. Oluline on teavitada valla elanikke jäätmekäitluse üldistest põhimõtetest, eri jäätmeliikide iseloomust ja jäätmetele kehtivatest käitlusnõuetest ning nende taaskasutamise positiivsest efektist keskkonnale
- **elanikkonna teavitamine jäätmehoolduse korraldusest** – hõlmab pidevat ajakohastatud jäätmehooldusalase informatsiooni levitamist Järva valla veebilehel, sotsiaalkanalites ja Järva Valla Lehes vähemalt kord kvartalis. Lisaks kajastama jäätmenõustamise alased tegevusi sh jäätmealaste ja tootjavastutusalaste teavituskampaaniate vahendamist Järva valla veebilehel ning eeskujuliku jäätmekäitumise tunnustamist. Siinkohal on koostöö nii avaliku sektori kui ka erasektori esindajatega vajalik, et ellu viia ühiseid teavituskampaaniaid ja projekte
- **jäätmealaste juhendmaterjalide levitamine arvestades seejuures erinevate sihtgruppide vajadustega ja neile suunatud eesmärkidega** – hõlmab pakendijäätmete kogumiskonteinerite asukohtade kohta info levitamine korteriühistutes ja eramajapidamistes, sh pakendite sortimisjuhise tutvustamist elanikele. Oluline on elanike teavitamine ohtlike jäätmete liigiti kogumise võimalustest ja vajalikkusest. Tuleb koostada ja elanike seas levitada juhendmaterjale biojäätmete, sh kompostimise võimaluste ning paberi ja kartongi liigiti kogumise kohta. Elanikele peab olema kättesaadav info keskkonnajäätmetes ülevõttevate jäätmeliikide ja hindade kohta
- **koostöös jäätmekäitlejate ja tootjate ühendustega keskkonna- ja jäätmehooldusalaste infopäevade läbiviimine** – Oluline on valla haridus- ja noorteenistustes regulaarne jäätmete vältimise ja liigiti kogumise infopäevade korraldamine vähemalt kord aastas. Lisaks jäätmete vältimise ja liigiti kogumise kohta informatsiooni levitamine vallas toimuvatel erinevatel sündmustel

15.12. Jäätmehoolduse rahastamine

Keskkonnapoliitika põhimõte „saastaja maksab“ ja „tootja vastutus“ tähendab seda, et jäätmekäitluse kulud maksab kinni tarbija/jäätmetekitaja. Samuti on jäätmeseadusega sätestatud põhimõtted, et jäätmekäitluse kulud kannab jäätmetekitaja. Avalike konteinerite ja käitluskohtade kulud tuleb sisse arvutada korraldatud jäätmeveo kuludesse. Arvutus peab katma jäätmete veo jäätmekäitleja juurde ning veo ettevalmistamisega seotud kulud. Elektroonikajäätmete ja pakendijäätmete käitlemise puhul maksavad otseselt kulud kinni tootja- ja taaskasutusorganisatsioonid, kaudselt aga ka lõpptarbijad (jäätmekäitluskulud lisatakse toodete hindadele).

Jäätmehoolduse rahastamisel on kolm valdkonda:

- jäätmehoolduse süsteemi korrastamine
- jäätmekäitluse infrastruktuuri arendamine ja haldamine
- järelevalve ja jäätmehoolduse suunamine

Peamised rahalised kulutused on seotud jäätmekäitluse infrastruktuuri arendamisega ja jäätmekäitluse igapäevase haldamiskuludega. See hõlmab endas kulusid korraldatud jäätmeveo korraldamisest kuni avalike kohtade jäätmekäitlusteenuste pakkumiseni.

Järva valla jäätmehoolduse arendamine toimub valla eelarvelistest vahenditest ja sihtotstarbelistest tuludest. Jäätmekava rakendamise perioodil plaanib Järva vald jäätmehooldusesse suunata keskmiselt 100 000 eurot/aastas. Lisaks otsitakse jäätmehoolduse arendamiseks riiklike toetusprogrammide kasutamise võimalusi (näiteks Keskkonnainvesteeringute Keskus).

5.13. Jäätmekava rakendamise mõju keskkonnale

Käesoleva jäätmekavaga seotud eesmärgid ning nende täitmiseks toodud tegevuste eesmärk on eelkõige tervikliku jäätmekäitlussüsteemi loomine, mille juures peab arvestama ka keskkonna- ja terviseaspekte. Suuremat tähelepanu pööratakse uute tingimuste seadmisele jäätmete tekkekohal kogumisel ja kogutud jäätmete taaskasutamise toimingutel. Jäätmekava üheks eesmärgiks on vältida Järva valla huve kahjustavate jäätmekäitlustegevuste rakendamist ja vähendada negatiivseid keskkonnamõjusid.

Jäätmekavaga planeeritavad tegevused seisnevad peamiselt jäätmete kogumise korraldamises ning liigiti kogumise tõhustamises. Jäätmekäitluse arengut planeeritakse lähtudes jäätnehierarhiast⁴ koos otstarbekuse põhimõttega. Seega olenemata võimalikest jäätmekäitluse alternatiividest, tuleb igal juhul jätkata ja edendada jäätmete liigiti kogumist parimal võimalikul viisil. See aitab kaasa jäätmete lõppkäitlemise keskkonnamõjude vähendamisele, samuti väheneb taastumatute loodusvarade kasutamine ja sellest tingitud keskkonnamõjud.

5.13.1. Jäätmete tekke, kogumise ja käitlemise keskkonnamõju

Kõige suuremat mõju keskkonnale avaldavad jäätmete kogused, mida viiakse otseselt keskkonda s.t ebaseaduslikult kõrvaldatud ja ladestatud jäätmed. Ebaseaduslik tegevus on võimalik, kuna kõik jäätmevaldajad ei kasuta keskkonnajäätmete teenuseid ning järelevalve korraldus on ebapiisav.

Jäätmetest tuleneva keskkonnamõjude vältimisel on oluline roll inimeste teadlikkusel ja jäätmete tekkekohal liigiti kogumise vajalikkuse mõistmisel. Mida rohkem jäätmeid tekkekohal koguda ja nõuetekohasele käitlejale üle anda, seda suurem on jäätmete taaskasutus ja seda väiksem on negatiivne keskkonnamõju. Sellise tegevusega on võimalik kokku hoida tarbitavaid ressursse ja vältida ohtlike ainete keskkonda sattumist.

5.13.2. Jäätmete kõrvaldamise keskkonnamõju

Jäätmete kõrvaldamine on nende ladestamine prügilasse, põletamine ilma energiakasutusega või muu samaväärne toiming, mis ei ole taaskasutamine. Jäätmete kõrvaldamisega kaasnevaid keskkonnamõjusid maandavad kõrvaldamiskäitistele kehtivad nõuded. Tekkida võivate mõjude maandamise meetmeks, mida Järva vald kasutab, on jäätmete tekkekohal liigiti kogumine, mis vähendab kõrvaldamisse suunatavate jäätmete mahtu ja nende ohtlikkust.

Järva valla jäätmekava näeb ette eesmärgid ja tegevused jäätmete kõrvaldamise osakaalu vähendamiseks ja seeläbi negatiivsete keskkonnamõjude tekke vähendamiseks.

5.13.3. Jäätmete taaskasutamise keskkonnamõju

Kõik jäätmetega tehtavad toimingud kasutavad ressursse ja tekitavad keskkonnamõjusid. Jäätmete käitlemine nende taaskasutamiseks ettevalmistamisel või taaskasutamisel peab toimuma parima võimaliku tehnoloogia abil, mis tagab tegevuste läbipaistvuse, mõõdetavuse ja juhitavuse. Teatud juhtudel võib jäätmete kõrvaldamine tuua kaasa väiksema või paremini

maandatava keskkonnamõju kui jäätmete ebaefektiivsel viisil käitlemine. Jäätmete käitlemise erinevate toimingute keskkonnamõjud ei ole Eestis veel ringmajanduslike hindamismudelite alusel analüüsitud (valminud on ringmajanduse arengusuundade analüüs³¹), mistõttu on Järva vallale oluline ise hinnata valla jäätmete käitlusega kaasnevaid mõjusid.

Järva valla jäätmekava näeb ette eesmärgid ja tegevused jäätmete taaskasutamise, tervikuna aga kogu jäätmehoolduse korraldamise lahenduse osas seiresüsteemi rakendamise, mis võimaldab edaspidi adekvaatselt hinnata iga tegevusega kaasnevaid keskkonnamõjusid.

Tulenevalt jäätmete taaskasutamise eesmärkidest, ringmajandusliku majandusmudeli arendamise vältimatusest ning keskkonnahoiu edendamisest, on Järva valla jäätmehoolduse arendamisel nn katuseesmärgiks keskkonnahoidlikule ja süsinikuneutraalsele jäätmehoolduse korraldamise mudelile ülemineku teostamine nii käesoleva jäätmekava kui järgnevate jäätmekavade alusel.

5.13.4. Jäätmeveo keskkonnamõju

Jäätmeveo peamiseks keskkonnamõjuks on jäätmeveomasinate tekitavad heitgaasid, müra ja lõhnaäiringud ning jäätmeveo käigus jäätmete sattumine keskkonda. Jäätmeveo halb korraldatus nt ebaregulaarne mahutite tühjendamine võib tekitada häiringuid, mida saab vältida. Korraldatud jäätmeveo rakendamise tingimused tagavad, et Järva vallas teenindab olmelist jäätmevoogu kindlal ajahetkel üks jäätmevedaja, kelle kasutuses on tehniliselt sobilik masinapark ning logistika on korraldatud säästvalt.

Olmejäätmete veo kõrval, mille tingimused on reguleeritud, on oluliseks ja sageli kontrollimatuks keskkonnamõju tekitajaks korraldatud jäätmeveoga hõlmamata jäätmete veo teostamine. Nn vabaturu jäätmete teenindamisel osaleb suur hulk jäätmekäitlejaid, kes väga sageli ei kasuta selleks parimat võimalikku tehnikat ja kelle esmaseks eesmärgiks ei ole keskkonnahoiu tagamine. Eeltoodu kinnitab selget vajadust luua reeglid nn vabaturu jäätmete veole ja käitlemisele ning rakendada tegevuste kontrollimiseks ja mõju hindamiseks järelevalvemeetmeid.

Järva valla jäätmekava näeb ette eesmärgid ja tegevused jäätmete vedamisel parima võimaliku lahenduse rakendamist, mis maandavad/vähendavad veoga tekkivaid negatiivseid keskkonnamõjusid.

---

³¹ Ringmajanduse valge raamat
(https://ringmajandus.envir.ee/sites/default/files/2022-06/Ringmajandus_valge_raamat.pdf)